

3/0746

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10.

సంపుటము 100

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ నవంబరు నెల 19-వ తేది సోమవారము
దీనిలో ద్వారా నాడు ప్రకటించు, కార్తికమాస శుద్ధ ఏకాదశి 100.

No. 192

సంచిక 192

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు

మనమయిన మందు

చక్కని డబ్బీలో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధినిజడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము, అమృతాంజనము అమృతశబ్ద పొదివిగల మాయమందుగాడు నకలుమందులవలన రూపముగలుగను. పంచభాషనీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనము జగత్ప్రఖ్యాతివలన జేకమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు.

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

The picture of "SITA MAHADEVI in the pleasure garden of RAVANASURA"

Painted by Mr. Mullar the famous German artist is printed in colours in this Calendar.

1924 అమృతాంజనము క్యాలండరు 1924

సుప్రసిద్ధులగు జర్మనీచిత్రకారులయిన ముల్లరుగారిచే వ్రాయబడిన

"రావణాసురుని యుద్ధానవనమందలి సీతామహాదేవి"

పటము రంగులతో ముద్రింపబడియున్నది.

క్యాలండరు 1-కి వెల 0-4-0.

వి. పి. సహా 0-6-0.

వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబు కెట్టివీధి మదరాసు లేక, బొంబాయి.

బెజవాడ స్పిన్నింగు అండ్ వీవింగు మిల్సు లిమిటెడు, బెజవాడ

కట్టడములు తయారగుచున్నవి

మెషినరీ సామాను యావత్తు మిల్లు ప్రదేశమునకు సిద్ధముగ నున్నవి.

గూడూరు లక్ష్మణరావు, బి. ఏ. మేనేజింగు ఏజెంటు అందు డైరెక్టరు, బెజవాడ.

కేరళ నబ్బలను కొనుడు

ఏల?

"మూడు కేరళములు గలవు"

1. ఈసబ్బులలో సువాసన సున్నితముగాను, రమ్యముగాను చేర్చబడినది.
2. ఏలనగా అవి అన్నియు మిక్కిలి శుభ్రమైనవి, కల్తీలేనివి.
3. ఏలనగా అవి శుద్ధస్వదేశీ చందనము, రోజా, లెవండరు, ట్రాన్ విండుసర్, కోల్తారు మున్నగు పలురకముల సువాసనలుచేర్చి చేయబడినవి.

సరసముగా విక్రయింపబడు ఇదేమోదిరి నబ్బులను కొనకుడు.

ధరలకు, ఇతరవివరములకు:—

(2)

Apply to:—The Business Manager, Kerala Soap Institute, Calicut.

వెల్లింగుటన్ సినిమా

17-11-23 కనిపారము నుండి 23-11-23 తేది శుక్రవారము వరకు

సాయంత్రము 7-15 గంటలకు రాత్రి 9-30

గంటలకు ప్రదర్శింపబడును.

కనిపారము, అదివారములందు మాటిని పగలు 8-15 గంటలకు ప్రదర్శించుటకు అర్హమును కనిపారమును

వెరిల్పు ఆఫ్ డియూకొన్, విల్లియం

డెస్టాండు అను గుప్తపద్ధతకుడు గగలము.

అలాస్కాలో జరిగిన ఒక గొప్పభయంకర సాహసకృత్యము మిక్కిలి నూతనమైనది మార్పుగలది. రెండవవారు 4, 5, 6, 7 కథలు కథ గలుగు. గ్రామాంట్ గ్రాఫిక్ నోడములు పొడచూపబడును.

నత్య పత్య పాఖ్యానము

ప్రతి 1-కి ధర రూ. 1-0-0. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఇయ్యది సర్వపురమాహాత్యైకభను ఆధారముగాగొని వ్రాయబడిన కొత్త కావ్యము.

అంధకరత కావ్యములు, 7, తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు

సామాజ్య సభ- భారతీయుల హక్కులు

డాక్టరు సత్యనారాయణ శర్మ

అజపతిరాయిగారి అభిప్రాయములు

బొంబాయి క్రానికల్ ప్రతినిధి సందర్శించగ
లాల అజపతిరాయి గారికింది అభిప్రాయములను తెలిపిరి.

ప్ర:—సామాజ్య సభయందు సత్యనారాయణ శర్మ
శ్రీమంతులను లాభము కలిగినదని మీరు తలచుచున్నారా?

జ:—లాభము కూర్చున్నది. పరిస్థితులు పూర్వముకన్న
ఇప్పుడు అధికముగ చిక్కపడియున్నవి.

ప్ర:—డాక్టరు సత్యనారాయణ శర్మగారు పాపాదించిన తీర్మానము
మీకుమీ అభిప్రాయ మేమి?

జ:—సామాజ్య సభను వదిలి రావలయునని సత్యనారాయణ
శర్మగారు వారిని కోరుచుండిరి. ఏదో ఆర్థికము చేసి ఆసభముగి
యువకుల ఆసభయందుండవలయునని సత్యనారాయణ శర్మగారు ప్రయత్నించిరి.
ఈ ప్రయత్నమునందు వారు సంతృప్తిగా విజయము గాంచిరి.
సత్యనారాయణ శర్మగారు వదిలి పోయిందేమో అను భయము వలన
ఇండియామంత్రి ఇతర మంత్రులు దీర్ఘముగ గంభీరపన్యాస
ముల నొసంగిరి. భారతదేశమునందు తీవ్రముగ వ్యాపించు చున్న
ప్రతికూల ప్రజాభిప్రాయమును కొంతవరకు శాంతింప జేయు
టకై మంత్రులు ఈ ఎత్తువేసిరి. పీలు ప్రభువు గారి ఉపన్యాస
మువలన భారతీయప్రజాభిప్రాయ బలమును వారు గుర్తెరిగి
నట్లు స్పష్టమగుచున్నది. భారత నాగరికత విజ్ఞానమును గూడ
వారు గుర్తెరిగి మాట్లాడిరి. కాశ్మీరీగారిపర్యటనము వలన కొన్ని
చట్టములు కలిగినవని కేనడా మంత్రి, జనరలు స్పష్టముగారు
తెలిపిరి.

కాశ్మీరీగారి పర్యటనముకు వ్యయమైన సామర్థ్యము
చుట్టించుకొని మైనట్లు స్పష్టమగుచున్నది. సత్యనారాయణ శర్మగారు ప్రయత్న
ములవలన ఈ విషయము తేలినందులకు కొంతవరకు సంతసింప
వచ్చును.

ప్ర:—1921 సంవత్సరపు తీర్మానము వలన లాభ
మేమి?

జ:—ఈ తీర్మానము వలన ఎట్టి లాభముండదు. కేనడా
మంత్రి చెప్పినట్లు గరికొన్ని ఉపసంఘము లేర్పరుపబడును. మరి
కొంత విచారణ జరుగును. నిజముగ ఈ తీర్మానము సమస్య పరి
ష్కారమును కేనుకకు త్రోయుట యగుచున్నది.

ప్ర:—బ్రిటిషు మంత్రుల ప్రకటనముల ననుసరించి క్రా
నుకాలనీలయందైనను మార్పులు కలుగదా?

జ:—నాకిదియుమై ఎట్టిసమ్మతము లేదు. మంత్రులు
ఆర్థికముగ మాట్లాడుదురే గాని సమయమువచ్చినప్పుడు కేనడా
విషయమున ఎట్లు ప్రవర్తించెదరో అట్లే ప్రవర్తించెదరు.

ప్ర:—కేనడా నిర్ణయము మరల పరిశీలించబడునని చెప్ప
బడెను కదా?

జ:—తీర్మానముబడిన పిమ్మట నిచారణ జరిగిన విధ
మున ఈపరిశీలనము కూడ నిష్పయోజనముగ నుండును. కేనడా
నిర్ణయమును మార్పుటకు పిలువదని స్పష్టముగ ప్రకటించ బడిన
పిమ్మట పరిశీలనము వలన ఎట్టిలాభము కలుగదు.

ప్ర:—కాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి కలలోనియులు
కార్యాలయము వారికి ప్రత్యక్షముగ రాయబారములు జరుపుట
కు అవకాశము కలుగుట లాభకరము కదా?

జ:—ఇట్లు ప్రత్యక్షముగ రాయబారములు జరుగుటకు
అవకాశము కలిగినను ఇట్టివిషయములందు ఇండియా మంత్రి సల
హాప్రకారము కాలనీలమంత్రి పని చేయదని నాను స్పష్టముగ
తెలియును. కావున దీనివల్ల ఎట్టి లాభము కలుగదు. బ్రిటిషు
ప్రభుత్వమునకు లోబడిన కాఫరు యిండియా ప్రభుత్వమువారు
న్నంత కాలము వన గతి ఇంతే!

ప్ర:—డాక్టరు సత్యనారాయణ శర్మగారు సభనువదిలి రావలయునని
కోరినవారు సత్యనారాయణ శర్మగారు ప్రయత్నముల వలన కలిగిన ఫలితములకు
సంతసింపెదరా?

జ:—కేనడు ఆడంబరములను చూచి సంతసింపవారి
విషయమై చెప్పబాలను. డాక్టరు సత్యనారాయణ శర్మగారి వాగ్దేరి పదగుం
భనము ప్రశంసనీయును. ఇందులకు మాత్రమే వీరిని అభినందింప
వలెను. ఇట్లాండు ప్రతినిధిని సత్యనారాయణ శర్మగారు ఖండించుట అవివేకము.
భారతదేశము స్వరాజ్యము పొందుట అవసరమనియు, భారతీ
యులు స్వరాజ్యము పొందుటకై దోమియనులయందు వారిహా
క్కులు ఆధారపడియుండునని విట్లాండు ప్రతినిధి చెప్పిన వాక్య
ములయందలి సత్యము కెల్లరు అంగీకరింపవలెను. భారతీయులు
స్వపరిపాలనాధికారము ఎంత త్వరలో పొందెదరో అంతత్వర
లో ఈవిషయమునందు అంత మొంద గలవని ఫిట్ జెరల్డు
(విట్లాండు ప్రతినిధి) గారు చెప్పిన మాటలవలన వారి సమర్థక
ము సానుభూతి దూరదృష్టి విశదమగుచున్నది.

ప్ర:—ఇతర మంత్రుల ఉపన్యాసముల విషయమై
మీ అభిప్రాయ మేమి?

జ:—ఫిట్జిరాల्डగారి కేనుక స్పష్టముగారి ఉపన్యాసము
కపటము లేనిదిగ నున్నది. మనస్సునందున్న భావములను ఎట్టి
మొగమోటుమలేని స్పష్టముగారు ప్రకటించిరి. ఇతర ఉపన్యాస

ములు రాజకీయ పార్టీలమును ప్రకటించుచున్నది. భారతీ
యుల ఉద్యోగమును శాంతింప జేయుటకు ను
భారతదేశము పట్ల జోదార్యముతో కూడిన విధానమును
బ్రీటును అవలంబించుచున్న దని ప్రపంచమును మోసపుచ్చుటకు
ను ఇతరమంత్రులు గంభీరపన్యాసముల నొసంగిరి.

ప్ర:—సామాజ్యసభ చర్చవలన భారతదేశమునందు
పరిస్థితు లెట్లు మారును?

జ:—ఈచర్చవలన మితవాదుల ఉద్యోగము కొంతవరకు
తగ్గును. బ్రిటిషువారి భర్తవర్తనముపట్ల గల నమ్మకము ఇప్పుడు
సంతృప్తిగా క్షీణించి పోవుచున్నది. ఈగంభీరపన్యాసముల
వలన మరల ఈ నమ్మకము వృద్ధి చెందు నేమోయని భయపడవల
సియున్నది. భారతీయు లిట్లుపాఠబడ కూడదని హెచ్చరించు
చున్నాను. స్వరాజ్యము పొందుటకై దృఢప్రయత్నముల గా
వింప వలసిన సమయము వచ్చినది. దౌర్జన్యపాతమును సాధన
ముల నన్నిటికి ఉపయోగించవలెను. ఈమాటకు సంవత్సరముల
యందును మితవాదులు తమకుగలిగిన అవకాశములను దుర్వినియో
గ మొనర్చిరి. మరి మాడు సంవత్సరములకూడ అనుకూలపకా
శములను దుర్వినియోగ మొనర్చుటకు ప్రజలు మితవాదులకు
అవకాశ మియ్యరని కేను వచ్చుచున్నాను.

(బొంబాయి క్రానికల్)

మా ఆజీర్ణనివారిణి

పులితేపురు, అజీర్ణము మొదలగు నవి
కొద్దికాలమునుండియు, లేక బహుకాలమునుం
డియు పున్నప్పటికిని, బాధతోకూడ నున్నప్పటికిని
తప్పక తుడుచును. మంచిజీర్ణకర్తని, అకలిని కలిగి
చును. పిత్తము, మలబద్ధకము మున్నగువాటిని
యాపుమాపు. ఔషధమును సేవించుటకు మిక్కిలి
రుచిగా నుండును. ఆజీర్ణ వ్యాధిగలవాడు ప్రతి
యొక్కరు దీనిని వాడుట ముంచిదని అనేక వైద్యులు
సలహా నిచ్చియున్నారు. బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 3/-
కొరలినవారు ఈజీర్ణ వినియోగము అత్యంత ఉపకరణము.

శ్రీ కృష్ణ బ్రదర్స్,

3361 తపాలపెట్టె నెం. 166.
323, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు

రత్నపురుష లేహ్యం

సుఖవ్యాధులవలన, ఇతర కారణములవలన, కలిగిన కుష్ఠ
వ్యాధును సోమరితి బలముగలుగజేయును ఈమాత్రా మహిమ
కలిగియుండును. విశేషించి నాడు సవనరము లేదు. శీ 1-కి
రూ 2-4-0 అ. సెలలేహ్యము- అన్ని సెలలేహ్యములను అమ్మక
ముగా తుడుచును. బుడ్డి 1-కి 1-8-0. కేటలానుకుపిత

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

418 రాయవరం, గోదావరిజిల్లా

దేహము

అందువిషయమున అపరిమిత మగు
జాగ్రత్త శ్రేయస్కరము. అట్లు ఆరోగ్యము
వరిమానంద మని ఎల్లరున్నా చెప్పుచున్నా
రు కదా, ఇందుకుగాను
ఆతంకనిగ్రహమాత్రలకుఉపయోగించవలెను
క్రయం 32 కి 1 రూపాయ మాత్రమే
మాత్రము చిన్నవి గాని అద్భుతగుణములు
వాటిల్లును.
సర్వము-ఈగాను:—
ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలయము
26 బాజ్య, మద్రాసు.
అని వ్రాయండి.

దంత మార్మము — మండ్ల పోటు తీపులకు
నుంచిపాడుము చక్కని డబ్బీ 1-కి అణాలు 0-2-0
అన్యతాంజనం డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

బిడ్డల తల్లుల కందరికిని

తెలియవలెను

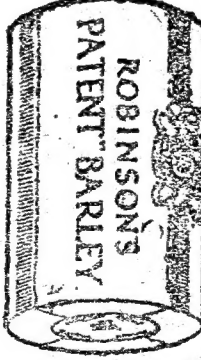
రానివన్ను పేటెంటు బార్లీని, అపుచాలతో గాని, లేక బజ్జెచాలతో
గాని, లేక కన్ డెన్నును సాలతో గాని చేర్చి కాచిన గంజ తల్లిచా లెంత ముల
భముగా జీర్ణ మగునో అంత సులభముగా జీర్ణ మగును.

ఎట్టి జ్వరము వచ్చియున్నను దేహమునకు చలువను కలుగజేసి, మంచిపుష్టి నిచ్చును
మీ వైద్యుని అడిగిన వారే సలహా నిచ్చెదరు.

Robinson's
PATENT BARLEY

Manufactured by
Keen, Robinson & Co., Ltd., London.
(Incorporated With) ENGLAND

No 3 J. & J. Colman Ltd., Norwich & London.

నర్ ఉమరు హయతుల్లానుగారి సాక్ష్యము

దేవాపూజిభానుజిల్లాలో 968 మంది పేదరికానికి
319 మంది కుటుంబాలకు పాపిషీయర్ల అని 22-11-18 తేదీ నుండి పూ-
జింగు బోర్డు భద్రపర్తి గ్రంథములో నున్న దని ప్రాధికార పాపి-
శీ మూపితి. ఇతలు పేదలలో పనిచేసియున్నవారు. వారికి భద్రపర్తి
కమ. అందుకలన అన్నిటిని యిండును. 1514, 15 ఈ గ్రంథ
లో ఇద్దరు మూలమే నే. లో చేరిన వారు వివరించు. అది,
దేంద్రరామ శాస్త్రి కవిత్వకారిని మూలమే నే. లో చేరిన కవిత్వాని
లో కవిత్వకలన కేయూరు కేయూరుద్ధరమన పేర్లతో ఇద్దరును
లికినది. వారి బోధాన నీర్దారము కలిగిరి. అందుకు న అనంతపురి
మానిసింగిచేసిరి. దొరకొనువాడు కిర్కీ భువాపూజియ్యల
తో యుద్ధముచేయుచున్నా ధనుకారణమున నేనలా చేరగలము
దని అయింకలములో మనము ను లా చేసింకలము.

కాలిఫా ఎవరు?

కాలిఫా ఎవరో బొమ్మవారికి తెలియదు. తమతెగ నామముతో తమతెగను సర్వాధికారియని వారు భావించుచుండిరి. బొమ్మవారు యుద్ధములో చేతులు మాడనివనియు నేను వారికి బోధించితిని. తెల్లటివెంటు గలవారు రాకముందు కొంతమందిని కొని నేనులా చేర్చుకొన్నాను గాని వాడు తెలియదు.

10-4-19 తేదీని లాహోరు ప్రభుత్వ దౌర్జన్యము కేసుయొక్క నేరములు, కాదుమట్టా నీ, యం. గజెట్, పంజాబ్, బహిరూపాదులకు ఇచ్చి ముద్రాపెట్టిన చట్టమును విశేషించుచున్నాను. వాడు కాలిఫామనున్నది. దేశభూమిని జిల్లాలుగా నున్న భూభాగాలలో 10,000 ఎకరములు మూత్రమే సాగుగా నుండెను. తక్కిన విషయము గలవారు నా నుండెను. నేను వాభూతులకు దొరతనమునాటికి కిక్కిరింపజేసెదనని చెప్పెను.

బొమ్మవారి కుటుంబము విశేషముగా నుండెను. నేనులా చేరకదని ప్రజలకు ముట్టా బోధించుచున్నాడని కుటుంబము వారికి తెలియదు. అందుచేతనే గ్రామములు నామము తనవారితో వాడని కొట్టిరి. అని తెలియజేయుటగాదు చెప్పెను.

మాలిక్ ఉమార్ హయత్ ఖానుగారి సాక్ష్యము

బి. ఆర్. పూరిగారి ప్రశ్నలకుత్తరములు

నైకకాసనము 14-4-1919 తేదీన అనుబంధము కేసులో నని అడరును తెలుగుచును. కుటుంబమును అవసరమును బట్టి ఆయా ప్రదేశములలో నైకకాసనమును అనుబంధములు టకు యాదీయ దొరతనమునారు పంజాబు దొరతనము వారికి ఉత్తరము నొసంగిరి. నేను ఏప్రిల్ 12-వ తేదీరాత్రి లాహోరు నుండి బయలుదేరి కల్లిమరు 17-వ తేదీకి అచ్చటికివచ్చితిని. నేను మరలవచ్చిన విషయము నే నాకు నైకకాసనము నుండి తెలిసింది ఎవరెవరితో వాడతము లేదు. అడరును తెలియజేయించింది. ఈ ఉత్తరము వచ్చినసంగతి చాలామందికి తెలియదు.

14-4-19 తేదీ ముకేల లాహోరులో దుకాణము లన్నియు మూసివేయబడినవి. వాడేమాయామనీయమో నీ. బి. డి. యెస్సెవ్వరును కొట్టిరి. వింటిని. ఏతేదీనో తెలియదు. 14వ తేదీన ముందో నేనుగో గూడ తెలియదు. దుకాణములు మూయుట దౌర్జన్యము కాదుగాని అదిచాల అనుచితము. ఈతీరిగా ప్రజలకు దుకాణములను మూసి అల్లరిముఠాలో చేరిరి. అందువలన నైకకాసనమును విధించుట అవసరమే. వారెట్లు దుకాణములను మూసి అల్లరిముఠాలో చేరుచుండగా నేను స్వయంగా చూడలేదు. నన్ను ప్రశ్న అడుగుచున్న కారణము న నేను స్వయంగా చూడనివిషయముల నే నుట్టి నో చెప్పి యున్నాను 1919 లో హిందూమతమును ప్రోత్సహించుట నాయభిప్రాయము నేనునగా యుద్ధమునందు మహావ్యూహములను గొప్పనేరము. ప్రభుత్వోత్సాహము నివృత్తిలో యుద్ధనేరము చేసివారికి ప్రాధాన్యము నొసరులెనిగి నరే ముకేలగారు ఒకవిధానము నిర్దేశించిరి. విద్యార్థులకు అనగా హిందువులకు మోయుగా ప్రభుత్వోత్సాహములను కొరచుచును. కాని వారిలో నవల కొద్ది మాది యుద్ధనేరము చేసిరి. ప్రభుత్వోత్సాహములలో అధికభాగము యుద్ధనేరమునట్టి వ్యాజ్యముగా మనమునీయులకు చెందవలసియున్నను వానిని బహుముఖము హిందువులు హిందూ మతమునీయు మైత్రిని నటింపజేసిరి. కావున నే నప్పు డిట్టిక పట మైత్రిని కిరంజిరి. హిందువులను మహమ్మదీయులను కలిసి తమకాళ్ళు లగొలిపి దొరతనమువారిని కొరచుచున్నామన నేను నాయక భర్తముల నలిగిమింపజాలను. హిందువులకు తెచ్చివేసి నమ్మదగిన నే నీమతము కావాలని నాయకము బోధించుచున్నది. కావుననే ఈపటమైత్రి నే నంగీకరింపలేదు. హిందూమతము నీయుమైత్రిగూర్చి నరే ముకేలగారి అభిప్రాయము నాయభిప్రాయముతో నేరీధినింపలేదు. ఆయన యభిప్రాయము తెల్లినో వాడు తెలియదు. యుద్ధనేరము చేసిరి వారికి మాత్రము ప్రభుత్వోత్సాహము నీ శిక్షలేని నరే ముకేలగారు నాతో నేరీధినించెను. అని సాక్షి చెప్పెను.

హిందువులకు అతల అవశుద్ధ క్రిమియూ అని పూరిగా రడుగా హిందువుల అపకృష్టముగాదు. అతడు రోజు స్నానము చేయును. అతడొక క్రిమిగాడు. అతడొక మానవుడు. అనికొక ర్మయన్నది అని సాక్షి చెప్పెను.

ప్ర:-హిందువుల మనీయలో ప్రవేశించగానే మనీయయొక్క పవిత్రతకు భంగము కలుగకా? అతడు మనీయలోనికి రాకూడదని మీ యభిప్రాయమా?

ఉ:-ఈ విషయమునుగూర్చి రెండుపక్షములు ఉన్నవి. కొన్ని మూలములనుబట్టి హిందువు మనీయలోనికి రావచ్చును. మరికొన్నిటినుబట్టి రాకూడదు.

ప్ర:-చేపదికాలములో చేరిన నేలకు 500 మంది అనుచరులు వెంటనే కావలసియున్నది. ఇప్పుడు చేపదికాలము నున్న ఖయిదీలలోని ముసాల్ తెగవాళ్ళలోను యితర నిమ్నకాకులవారిలోను గొప్ప నేరములను చేయనివారిని, బొమ్మకేసులలోను అక్రమసంఘములకేసులలోను శిక్షించబడిన గుజర్తవాళి ఖయిదీలకు ఆ నుచరులుగా వంపకమునని నేను నూచించుచున్నాను. అవి 7-6-19 తేదీన జరిగిన నైకకాసనమువేరకభూనివేదికలో 5 వ పేజీలో మీరు నూచించియున్నాను గా నున్నది. మీ ట్లు నూచించితిరా?

ఉ:-వీరులు తుడుతుట, పోకీషని చేయుట మున్నగు నీచకార్యములకు తుల్యుత్తిగా గలవారిని మాత్రమే అనుచరులుగా వంపకలే నని నేను నూచించితిని.

గుజర్తవాళి అల్లముల కేసులో శిక్షించబడిన అట్టినిచరులకు గూర్చి మాత్రమే నేను నుడిచితిని.

ప్ర:-దొరతనమువారిని నరే ముకేల గారిని సంతోషపెట్టుటకేగా మిరిట్టి అపారమును నూచనను చేసితిరా?

ఉ:-నేను పిషారులో నుండగా భారతసేనకు, నీచ నేరములవారు అత్యవసరముగా కావలెనని ఒకనేనాని చెప్పెను. అప్పుడు నేనునుండియే ఆ తేజువంటిది. 7-6-19 తేదీన గవర్నరుమందిరమున జరిగిన నైకకాసన బోధనకు నేను కల్గితిని. నేనాతేజువంటివనివేదికలో వెంటగూనిచ్చితిని వ్యాజ్యములేదు.

ప్ర:-మీరు చేసిన యుద్ధనేరము మీకు ఎన్ని కడరముల భూమి నిచ్చి?

ఉ:-పంజాబురాష్ట్రములో రాజధానిగలవారి కందరికిని భూముల నిచ్చియున్నాను. వారు యుద్ధనేరము చేసినను చేసినట్లునునూడ భూముల నిచ్చిరి. వాడు 15 చదరముల భూమి నిచ్చిరి. యుద్ధనేరము చేసినవారిలో చాలామందికి గూడ 15 చదరముల భూమి నిచ్చియున్నాను.

ప్ర:-మీరు యుద్ధభూమిలో ఎంతకాల ముండి?

ఉ:-నేను 4 ఏండ్లుయుద్ధభూమిలోనుండిని. మరీతాళుగే యుద్ధమునకువచ్చు మున్నగుపక్షములలో ప్రభుత్వమునకు సహాయముచేయుచుండిని. ఇతరప్రదేశములలో యుద్ధసంబంధమున 3 ఏండ్లుండిని. మొదట నేను వెల్లినట్లును కెప్టెన్ హోవాచిన్స్కి విషయము మేజర్ హోవాచిన్స్కి. సాధారణముగా కెప్టెన్ కెంకడీతనూ నాకు తెలియదు ఒకచదర భూమియె 7000 రూపాయలు. 15 చదరములకు 105,000 రూపాయలు. యుద్ధసంబంధములలో భరతీకృతగా నుండెను. ఆ భూములకు నీటిని వ్వయము చేసిరి. నేను మొదటమీయూలో యుద్ధ సంబంధమున కొంతకాల ముండిని. అచట నేనుచేసినవని రహస్యసంబంధ మైదిగాన చెప్పవలెను. అని నరే ఉడర్ నాయకభూమిగల చెప్పిరి అంతటితో ఆయనసాక్షివిచారణ పూర్తియై డి. ఆయనట్లుమొంటును పూర్తిగా ఆయనకు కదిలి విసిరింపిరి అందుకు 3 గంటలు పట్టింది. అది సరిగా నున్నదని ఆయన ఒప్పుకొనెను.

సిమ్మట ఆర్. బి. ఆమరజాఫ్ (లాహోరు) గాడు వాదిపక్షమున అరగంటవేపు సాక్ష్యమిచ్చెను. (జిబ్యూరు)

పగుళ్లకు తెలము

వెల డబ్బీ 1.కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0 1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోటీకి 0-5-0 మాత్రమే. అరికాళ్లు, అరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, శిశుగారి వలన పగిలి నీరుకారుటయు, జీలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తెలమును రాచిన పగుళ్లమని జిలపాయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్లనొప్పియు నయముగును. స్వల్పక్రయము. కాలి పగుళ్ళకు ఈ తెలము అత్యంతోపయోగము.

కుప్పకు తెలము

డబ్బీ 1-కి వెల రు. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0 ఈ తెలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుప్పలకు రాయుటకు ఉపయోగించును అస్థుతాంబనం డిప్రో, మదరాసు - బొంబాయి.

కమ్మ విద్యార్థి సహాయ సంఘము గుంటూరు

కమ్మ బాలీయవార ఫలితములు: కమ్మ మహాజనులకు విన్నపము

కమ్మమహాశయలారా! గుంటూరు కమ్మవిద్యార్థి సహాయ సంఘమునకు ద్రవ్యమును గమకూర్చుటకు గాను కమ్మవారమున పేర అక్టోబరు 15వ తారీఖు మొదలు 21వ తారీఖువరకు యేర్పాటు చేసినసంగతి తమవద్ద నిశ్చయమే. ఆయేర్పాటు ప్రకారము సంఘమునకు భవమును సంపాదించుటకు గుంటూరు పురమున చదువుచున్న 50 మంది కమ్మవిద్యార్థులకు మూలగా సంఘభిక్షిత బయలుదేరి, గుంటూరు జిల్లాలో కల్పాదు, ఒంగోలు తాలూకాలో పూర్తిగ వదలివేయబడిన మిగతా తాలూకాలో గూడ పూర్తిగా వదలివేయబడిన విద్యార్థులసంఖ్య చాలమి చాలాసంఖ్యగలది. కనిపించి, కృష్ణాజిల్లానుండి కచ్చి గుంటూరులో చదువుచున్న కమ్మవిద్యార్థుల కొరకై కృష్ణాజిల్లాలోని కొద్ది గ్రామములను చూచితిమి. మొత్తముమీద ఫలితము చాల అసంతృప్తిగా ఉన్నదని చెప్పవలెను సామాన్యమయినాను. రు. 1500 లు (అక్షరాలు పదిహేనువందల రూపాయలు) మాత్రము సంపాదించగలిగితిమి. కచ్చిగొన్ని వాగ్దానములు గూడ గలవు. కమ్మమహాజన సంఘము చాల బాహుళ్యమైంది. భవమునకు లోటులేదు. కాని సాంఘిక సహకారములు స్వసంఘభిక్షిత యేర్పాటుచేయబడిన యీ సంఘము వికాలవృద్ధముతో పోషించు విచారకము. భవ సాంఘికము అనేక సవరణలు పోషించుచున్నాను. కొన్ని సంఘముల పూర్తిగా యాసంఘము మీదనే యాధారపడి యున్నవి. భవము నిర్వహించేగా యీ సంఘమునుండి వెళ్లుచున్నది. ఆ సంఘములో విరళమైన కలుకులడి యున్నదని విచారించితిమా, అది నున్న ఇతర సంఘముల భర్తము చేయుటకు తప్పని నాయభిప్రాయము కాదు. సంపన్నము చేకూర్చి యేర్పాటుచేయబడిన ప్రతిసంస్థకు పోషించుట కారవిధి. అంతిమాత్రమున స్వసంఘభిక్షితై పోషించుట సంస్థకు జీతములు పొడిగాదనియు స్వనియంతిమతై స్వసంఘమును గూడ చూచుట భవము ముఖ్యభర్త మనియు సాంఘిక సహకారములకు భవవిచేయుచున్నాను. ఈ విధియు కమ్మబాలీయవార మంత జతప్రదము గానుండుటకు యాకింది కారణములై యుండవచ్చునని నూచించుచున్నాను. విద్యార్థులసంఖ్య చాలమి మొకటి లోపము. అట్టిసితిలో మెట్టి తాలూకాలో కదలివేసి మాగాడి తాలూకాలో (అనగా తెనాలి, నేపల్లె, నాపల్లె తాలూకాలో) పూర్తిగా పరిచేసివో ఆ తాలూకాలో లోటు లేకుండా బుట్టవలెను జరిగి యుండుటయే గాక యెక్కువ లాభించియుండెడిది. మూడోది మెట్టితాలూకాలో సంఘమునకు భవము గమకూర్చుటకు యిది నుంచి సమయము గాకుండుట. నాల్గవది: బాలీయవారము ఢిల్లీ, మదరాసు కాసర సభాయెన్నికలనుండు యేర్పాటు జరిగియుండుటచే సంఘమునకు యెక్కువ నష్టముపొందెను; బాలీద్రవ్యము గానండుట. విదవది కొన్ని గ్రామములలో సాంఘిక సహకారము నుండి యీ లోపములను నివారించు మార్గములు వెదకవలసి యున్నది. ఈ కమ్మబాలీయవారము జతప్రదముగ జరుగుటకు తోడ్పడిన సంఘ నాయకులకును, సాంఘికములకు, కమ్మ విద్యార్థిసంఘ వరతి కృతసంఘములకు పూర్వ విద్యార్థులకును, మా మహాపూర్వక వందనము లర్పించుచున్నాము. మేము పాఠ్యము చేసిన కొన్ని గ్రామములలో గ్రామములను, ప్రత్యేకకృత్యములను తరువారీ పంపించెదమని వాగ్దానములు చేసియున్నాము. అట్టివా కెల్లరు తమతతోడన విరాళములను మ-రా-రా-శ్రీ సురేశ్ కిషోరకామరాజుగారు కొత్తపేట గుంటూరుకు గాని లేక మ-రా-రా-శ్రీ చలసాని సత్యనారాయణరాజుగారు ని.వి. వి.యార్ హోటల్స్ కి అందజేసెను గుంటూరుకు గాని కంపించ ప్రార్థించుచున్నాను. విరాళములవివరములు యేర్పాటు ములలో యితర మొత్తము కనుమరైంది. ప్రత్యేకముగ ప్రకటించి 1924 సంవత్సరము కమ్మబాలీయవార ముక్కును సాంఘిక సహకారముల కందజేయబడును. ఈ కడలి మామూలు చేసి ప్రతి సంవత్సరము సంఘమునకు భవమును గమకూర్చుటకు విద్యార్థులకు మ/కు మేము నిర్వహిస్తామనమై యున్నాము. కమ్మమహాజనము మమ్ముల నానంది స్వసంఘభిక్షితై యేర్పాటు చేయబడిన యాసంస్థకు వికాలవృద్ధముతో విరాళముల నొసంగ వివరపూర్వకముగ ప్రార్థించుచున్నాను.

జిలపాల సాంబయ్య, తిరుమకాపల్లి.

మదరాసు కార్పొరేషను

విలంబిత సమావేశము.

కార్పొరేషను యొక్క 1922 వ సంవత్సర నివేదికను చర్చించుటకు గడచిన శనివారము మధ్యాహ్నము 2-30 గంటలకు కార్పొరేషను భవనమునందు జరిగెను. వి. తిరుమలెస్వరెస్వర అధ్యక్షత వహించిరి. ఆర్టింగుమీసరు ఈ. హెచ్. ఎం. సాగారు, ఎం.జనీయరు, హెల్తుఆఫీసరు, స్పెషల్ ఎంజనీయరు, రిస్కర్వేన్సీఆఫీసరును వచ్చియుండిరి. సభకు 18 మంది కార్పొరేషనులకు హాజరైరి. సభ 7 గంటలవరకును జరిగెను. నివేదికనుపఠించు సభ్యులు విమర్శించి కొన్ని సూచనలను గావించిరి.

కార్పొరేషను నందు అన్ని కాలలయందును వ్యయము రిగ్గింపవలె ననియు మానిసిపల్ కేబులెయర్ల పట్టికలను ఎక్కుటి కప్పుడు తొందరగ తయారుచేయవలె నని జి. నారాయణస్వామి కెట్టిగారు చెప్పిరి.

ఎం. విజయరాఘవులు పిల్లెగారు నూతన చట్టములను స్థానిక స్వపరిపాలనము గలగునని తలపించియుండిరి. కాని కార్పొరేషనును కింగు లభించియుండలేదు. ఈ ద్వ్యగులపాలనము రిగ్గినదిగాదు. కార్పొరేషనును కింగు కార్పొరేషనునకును కార్పొరేషను నందు మాటలను రిగ్గించి ఎక్కువవని చేయవలెను. అది యాడుగా, నునలో నెట్టికలు నుండరాదు. కార్పొరేషను అభివృద్ధి నే మనము కోరుచుండవలెను. ప్రస్తుత మొకకాలకును ఇంకొకకాలకును అధికారులను క్రిందియుద్వ్యగులకును రిగ్గిన సకాకారము లేకున్నది. కన్వెన్సీకాల మిక్కిలి యక్ష్మప్రీరముగ పనిచేయుచున్నది. చురీనీరును సరిగా తీసి కు, భూమి చేయుట లేదు. కనుకర్యములకును లాభములను, భారత స్త్రీలు తమంతటామే తమబిడ్డలను పోషించుకొనగలరు. వారి యుద్వ్యగమును కాపాడు నిమిత్తము కన్వెన్సీల కెట్టి బహుమానములను కింగునగర్తలేదు. నగరమునందు బీదవారి నివాసములను పొగుకరతి మంజిల్లములలో నుండునటుల చేయవలెనని డాక్టరు విజయరాఘవులుగారు చెప్పిరి.

పామి వేంకటాచలం కెట్టి - రు నివేదికయందు ఇంకను వివరములుండుట యావశ్యకము చెప్పిరి. సంవత్సర సంవత్సరమును కార్పొరేషను ఆదాయము హెచ్చుచుండనీ సగరమునందు మరణముల సంఖ్యయు హెచ్చుచున్నది. ఆదాయము హెచ్చుయినను, ఇండ్లసంఖ్య హెచ్చుచుండుటలేదు. లై సెన్సులల్లను, వృత్తి న్నులకును ఆదాయ మపరిమితముగ వచ్చుచున్నది. ఇండ్ల అద్దెలు హెచ్చునట్లే, ప్రజలు చిన్న చిన్న గదులందు నివసించుట తలపించుచున్నది. వారి యారోగ్య బంధులను చేకరింపుచున్నది. కాపీనోట్ల లై సెన్సులను సూర్యులు విచారణచేయవలసియుండును. వీరులలో వెరుకు నమ్మకము లై సెన్సులను పుచ్చుకొనలేదని వారిని పోలీసువారు పట్టుకొని కేసు వేయుచు చున్నారన.

వెరుగమ్మవారి అక్రమ వేయిచుండుట నిజమేనాయని జి. ఏ. వేంకటగారు అభ్యర్థించి ఆడిరి.

కమిషనరు:—కేసు కెట్టి జుగుయండెనని నేను వార్తా పత్రికలందు చదివితిరి. అంతకన్న నాకేమి తెలియదు. విచారణ చేసెదను.

కార్పొరేషనులో, కొన్ని దీవిజనులనుండి ఆదాయము అధికముగ వచ్చుచుండినను, అదీవిజనులకే క్షయము సరిగా నుండుట లేకనియు, అన్ని దీవిజనులకును ఆదాయమునుబట్టి క్షయమును చేసిన యుక్తముగ నుండుననియు సి. ముప్పరాయ వెంకటాచలగారు చెప్పిరి.

ఎస్. వేణుగోపాల కెట్టిగారు పన్నులను హెచ్చించుచుండుటలను, బీదప్రజలు బాధకునుండి రక్షి చెప్పిరి. కార్పొరేషను కన్నులను రిగ్గింపవలెను. కేబులెయర్ల చేసికొను అప్పీల్లను స్థానికసంఘముల కొంచెము పానుభూతితో చూడవలెనని వేణుగోపాల కెట్టిగారు చెప్పిరి.

కమిషనరు అప్పీల్లనుసూర్తి ఏమియో చెప్పబోవుచుండ, చీటికి మాటికి కార్పొరేషను అధికారులు కార్పొరేషనును పాల్గొనటంబగునందు దని జి. ఏ. వేంకటగారు అభ్యర్థించి హెచ్చరించిరి.

ఇంగ్లీషువారు ఇట్టి ప్రతేకభవిష్యత్తు నుండినయెడల, రిగ్గింపజూచెదమని అభ్యర్థించు చెప్పెను.

టి. వరదరాజులు నాయకుగారు కార్పొరేషను నివేదికతోటి సంకృప్తి చెందెను. 6 లక్షల రూపాయల ఆదాయము హెచ్చిరి. నెనుకటిసంవత్సరముల కన్నను, ఈసంవత్సరము రస్తాను కొంచెము పొగుగ నుండినందులకు సంతోషింపవచ్చును.

పాతకాల లెక్కలు ప్రాత, ఇరుకు ఇండ్లనుండినవి. వానిని మంచియిండ్లలో నుంచుట యావశ్యకము. కార్పొరేషనునందు కాలురకును బాలికలకును నిర్వహించితివిద్య నొసగవలెను. ఈమాత కానునభి విద్యకులందు, పోటరు లనేకులు విద్య లేందున సరిగా పోటు చేయుటకు వీలు లేకుండెను. వారికి ప్రాథమిక విద్య నువితముగా నొసగి, పోస్టును సరిగా నొసగుటకు అర్హులై యుండురు.

అభ్యర్థకుడు:—మదరాసు ప్రభుత్వమునకు కార్పొరేషను ఒకకాలకు నుండవలెనని మియాభి ప్రాయము కాబోలు. వరదరాజులు నాయకుగారు ప్రాథమికవిద్యకై కార్పొరేషను 1 లక్ష రూపాయలనైనను క్రయేకింపవలెను-చివ్విడ్లను 5 సంవత్సరముల వచ్చువరకు అక్ష్మదేవుడు కార్పొరేషను ఆరోగ్య కాల ఇన్ స్పెక్టరులతోను చూచుచుండునైర్పాటుల చేయవలెను. ప్రతిదీవిజను నందుకు, ఒక కినుసంరక్షణాలయము, ఒక వైద్యాలయము, ఒక బాలికాపాఠశాలను ఏర్పాటు చేయవలెను.

కార్పొరేషను తీర్మానములనుకొన్నిటినిచరణలో, వైద్యుండులకు డాక్టరు సి. వేంకట మొనల్యారుగారుచింతించిరి. రివిన్యూకాలకు న గా నే, ప్రజల భయకంపితు లగుచున్నారు. ప్రజల పన్నులను మాటికి మాటికి హెచ్చించుచున్నారు- ప్రజలు ఆ కన్నులను చెల్లింపకాలకు కండ్లనీళ్లు గార్చుచున్నారు. ఎక్కుటికైనను ఆకన్నీరు వలన, కార్పొరేషనునకు గురవచ్చును సంభవింపవచ్చును. ఈవిధముగ కన్నులను హెచ్చించుటకు బూనుకొనిన ఉద్వ్యగి యెంతో కనుగని ఆశునకు రిగ్గిన అవకాశమును గావింపవలెను. కర్నూ డిపార్టుమెంటు రస్తాలను సరిగా నుంచుటలేదు. కొన్నిరస్తాలో, మారికీరువికేవముగ పారుచుండును-కొన్ని రస్తాలో దీవము అండుటయేలేదు. ఆరోగ్యకాలకుప్రము సంకృప్తిరముగ పనిచేసినది- ఉద్వ్యగుల యందు సకాకారము లేకున్న ఆకాలకురారి నూత్రమేమి చేయగలము? నీటివనదిని ఎంచునకుగాక హెల్తుకాలకు చూచుకొనిన పొగుగ నుండును. కాట్టిలాటిలో కెమికల్ ల్యాబొరేటరీ కార్పొరేషను స్థాపింపవలెను. ఇంటికి వెళ్లి ఆరోగ్య సంరక్షణార్థము ప్రచారము చేయవలెను-సూరము కాలువ కర్తకమునకు రాకపోకలకు తనకిగ నుండునటుల చేయవలెను-ఆకాలువకు మూసికేయవలెనని కొందరి యభిప్రాయము. కాని అట్లు చేసిన మదరాసు నందు అనారోగ్యవీధి హెచ్చునను- కనుసంరక్షణాలయములందు కొన్నిలోపములున్నను కాలకరమున అవి మిక్కిలి యుపయోగకర మగును. పన్నుల నింకను హెచ్చుచేయకనే, నిర్వహించితి ప్రారంభవిద్యను ప్రతేక కెట్టి ఉపాధ్యాయులకు తీరములను పొగుగ నీయులనని డాక్టరు వేంకట మొనల్యారుగారు చెప్పిరి.

లై సెన్సుగను బోర్డు కార్పొరేషను తీర్మానములనుకర్కగ పోటిండుటలేదనియు, సారాను కాలములను చెల్లిరానిపోట్ల అబోర్డు చెల్లుచుండెననియు, ఇట్లే జరుగుచుండిన సమక్షమున, అబోర్డుతో కార్పొరేషను సంబంధమును వదలుకొనుట యుక్తమనియు ఆర్. మదనగోపాలనాయకుగారు చెప్పిరి.

అప్పటి కైదుగంటలయ్యెను. అభ్యర్థకు సభ్యులకు "టి" యొనగడనని చెప్పినందున, అందరూలేచిరి. మరల 6 గంటలకు కార్పొరేషను సమావేశమైరి.

వరదరాజులు నాయకు కార్పొరేషను ఎక్కువ క్రొత్త యుక్తవలెనని సి. రంగనాథు కెట్టిగారు చెప్పిరి.

నిమ్మకాతుల నివాసములను పొగుకరములకు యత్నింపవలెనని వి. జి. వాసుదేవ పిల్లెగారు కోరిరి.

దేవీకైద్య విభాగము నకులించెడి వైద్యులయములకు కార్పొరేషను ఎక్కువ సహాయము చేయవలెనని సి. నినికాచలంకెట్టిగారు తలపించిరి.

డాక్టరు వి. ఎస్. మల్లయ్యగారు కినుసంరక్షణ అలయముల యెర్పాటులను అతిశీత్రముగ విమర్శించిరి అదిదందుగలనియు, వానిలను ప్రజలకు లాభము గలుగుటలేదనియు, చెప్పిరి. కానివిజులు ప్రజలవైద్యులయములను ఒక్కొక్క దీవిజనునందు స్థాపించిన లాభకరముగ నుండునని తలపించిరి. నీటి సరఫరాందు అనేకలోపములు గలవనియు ప్రస్తుతము మరి నాలుగు ఫిల్టరుచెడ్డులను కెట్టికొంతవరకు నీరు కుభ్రముగ నుండవచ్చునని యు డాక్టరు మల్లయ్యగారు తలపించిరి.

కమిషనరు చర్యయందు పాల్గొనవలెనను, ఆయనకు చర్యయందు పాల్గొనుటకు సభ్యులతో సమానమైన అధికారము గలదని అభ్యర్థకు దుర్లభువు చేసెను.

కినుసంరక్షణాలయమును దుండెడి లోపములను నవరించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుననియు, వాడులను సమర్థురాలైన

నియమింపవలెనను క్షయ మెక్కువ అగుననియు కమిషనరు చెప్పెను.

కన్నులనింక నెను హెచ్చింపక ఇట్లేయుంచిన కాలమునకే నాక్కుడు ఉన్నాను సాహెబుగారు తలపించిరి.

యరికొందరు సభ్యులు మాటలాడకలచిరి. అప్పటికే 7 గంటలయ్యెను. సభ ఆపువలచేయబడినది. ఈవిలంబిత సమావేశము మరల రేపు ముగిశ్వారముపాటుంకాలము 4 గంటలకు జరుగును.

రేపు 5-15 గంటలకు సాధారణసమావేశము జరుగును.

శృంగార శ్రీ నాథము
శ్రీ నాథ కవి సమగ్ర చరిత్ర ... 2-0-0
చాటువద్య మణిమంజరి
(ద్వితీయ భాగము) ... 1-6-0
ప్రబంధ రత్నావళి ... 1-8-0
మహానాల్లముచ్చట ... 0-4-0
మణిమంజరి మే నేజరు.
3/15 నల్లరంది వీధి, తిరుపల్లి క్లెరి, మద్రాసు.

మె స రి జ ము
నేర్చుకొనుడు
మా " సమ్మోహనము "
పుస్తకము చదువుడు
వెల రెండు రూపాయలు మాత్రమే కార్డు ప్రాసినచో యితర వివరములు తెలుపుటకును.
అడ్రెస్-ప్రా ఛెనర్, నేఖర్, మెస్సెలిస్ట్రు, ఏలూరు

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము
ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృత్తి, వాస్తవములు, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాత్రము, భారతదేశము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లకేక కేమా సూలు వివిధ విశోధనద్యము గలవు. ఇంకే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, ముమిడిచెట్టును పుట్టించుట, ఈమాతో నమాధియగుట, కీరములేని కలకాయచేత మాటలాడుండుట భూమిపైను గజముయెక్కున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిట్లుబ ముదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేటికే చేయగలరని న్యాయరీతి యుచ్చుచున్నాము. తీని వెల రూ 4-0-0 లు. (211888-8)
సి. జి. జి. జవాహర్నాయకు, బెంగళు, గుంటూరు జిల్లా.

సరస్వతి వాచక
పుస్తకములు
ఫారవీ రాఘవేంద్రరావు కంపులుగారు
ప్రాయ బడి నవి
ఈపుస్తకము లనేకులుచే ఎరిమెంటరీ స్కూలుల వారు కల్పంతోకయుక్తముగా నున్న వని అంగీకరింపబడినది. ఆ నేక పాతకాలలలో వాడబడుచున్నవి.
మొదటితరగతి 0-8-0. చివరతరగతి 0-6-0.
రెండవ తరగతి 0-8-0. అరవతరగతి 0-7-0.
మూడవ తరగతి 0-4-0. ఏడవతరగతి 0-8-0.
నాల్గవతరగతి 0-5-0. ఎనిమిదవతరగతి 0-8-0.
Apply to the Sole Agent
Mr. K. యల్. యన్. సోమయాజులు,
1061 గోదావరి బుక్ డిపో, రాజుపుడి

కలరామాత్రలు
డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ 0.8.0.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

ఏలూరులో పదర్పింపబడును

దియోలి, నవం 18:— బొంబాయి గట్టు రగు నర్ బా రి
లాయకు గారు ఈ యేద సమయ దియోలా లిని స్వంతి, బొంబాయి
విద్యా సంఘ పాఠశాల ప్రవాదిరాయని వే నగు. ప్రే నామిని
యొక్క ప్రే క్తర్త సంఘము వారు నర్ లాయకు పంప్రతిని
పంప్రతిని.

ఆంధ్ర పత్రిక

1923 నవంబరు నెల 19 వ తేది

సోమవారము

స్వయంసహాయము

గాంధీమహాత్ముని మానవ స్వరణనివసమున, స్వయంసహాయము గూర్చి భారతీయు లిం చు క యోచించుట ముఖ్యవసరము. స్వయంసహాయమే స్వరాజ్యమునకు మూలాధారమని మహాత్ముడు చెలిపిన సంగతి, అన్ని కాలములకును జనికవచ్చును. స్వరాజ్యసిద్ధికి వేరొక మార్గము లేదనట నిశ్చయము. స్వయంసహాయపు ఉత్కృష్టతను ప్రజలు గ్రహించుటకే నిరాకరణమును బోధింప వలసి వచ్చెను. కరావలంబనము, నిస్సహాయత, ఆత్మ విశ్వాస శూన్యత, మొదలగునవి స్వరాజ్య సిద్ధికి ప్రబలాటంకములని గాంధీమహాత్ముడు గుర్తించి, వానిని ప్రజలమనములనుండి పోనాడుట కై తన శక్తిని భారబోసెను. భావమునందు స్వరాజ్యసిద్ధి గుడిరినగాని, అది ప్రత్యక్షముగ గోచరింపజాలదు. గాంధీమహాత్మునియందు ప్రజలకు నిజభక్తిగలదేని, స్వయంసహాయకద్ధాని దీక్షతో నవలంబించుట ముఖ్యము. ఏ యుద్యమమునందఱు నను, హెచ్చుతగ్గులుండును. ఉత్సాహ మొకమారును, నిరుత్సాహ మొకమారును ఆవరించుచుండును. మధ్యమధ్య సందేహము బుడయించుచుండును. సమైక్యమే మేర్పడుచుండును. సులభ మార్గ మొక తరి గనుపించుచుండ, కష్టములతో గూడిన త్రోవ దొక్కుటకు మనస్సు వెనుకకు లాగుచుండును. కాని, తాత్కాలిక ప్రతిబంధకములన్నియు తొలగి పోవలయుననిన, ఎక్కుటి కప్పుడు గమ్యస్థాన మేదియో దానికి ముఖ్యాధారమేదియో గమనించుచుండుచో ఎదుట గనుపించెడి మేఘము లన్నియు తొలగి స్వాతంత్ర్యభానుడు తన నిజ దీప్తితో ప్రకాశింపగలడు.

ప్రస్తుత సమయమున, మోహాతిశయము ప్రజలను మరల నావరించినది. స్వయంసహాయపు ముఖ్యవశ్యత మరుగుపడుచున్నది. స్వాతంత్ర్య తృప్తి మందగించుచున్నది. దేశము వెంటనే మేల్కొని, తన ధర్మమును నెఱవేర్చుట ముఖ్యము. రెండవ కర్నాటరాష్ట్రీయ సమావేశమునకు అధ్యక్షత వహించి, సి. రాజగోపాలాచార్యులు గారు ప్రజల ధర్మమును సువ్యక్తపరచిరి. సమాధానము కొఱకును, శాంతి కొఱకును, డిల్లీ కాంగ్రెసు సమావేశమునందు, గాంధీ యనుచరులు తమ కత్యంత ప్రయత్నముగూర్చుకొనినట్టినిలుపుదల జేసిరి. శాసనసభాబహిష్కార ప్రచారము నాపుడల చేసి, ఎన్నికలు ముగియునదకు వారు కడు నిగ్రహముతో బ్రవర్తించిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ విశ్వాసముల కనుగుణముగ మెలగుటకు, సంపూర్ణావకాశ మిచ్చిరి. శాసనసభలలో జేరి సహాయనిరాకరణ మును స్వరాజ్యపక్షమువా రెటుల కొనసాగి తురో, ముందు గాని తెలియదు. కాని, శాసన సభలలో నేకత్వమువా రెటుల మెలగవలయునో విధించుటకును, ఒకపక్షమువారి సంచలనమును తన యాజమాన్యముక్రిందకు గైకొనుటకును, కాంగ్రెసు సభ ఏమాత్ర మంగీకరింప దని, ఆచార్యులు గారు ఖండితముగ బలికిరి. శాసనసభా ప్రవేశమును

నిరోధింపకుండుట వేరనియు, దానితో సంబంధము గలుగ జేసికొని తోడ్పడుట వేరనియు, చెలువ నక్కరలేదు.

దేశము ఇంకకుమున్ను తన నిశ్చయమును వెల్లడిజేయుట కనే కావకాశముల గోల్పోయెనని, రాజగోపాలాచార్యులు గారు సూచించిరి. ఉక్కు పన్నును విధించిన సమయమున నేమి, కేనియా నిర్ణయము జరిగిన సమయమున నేమి, నాభాసందర్భమున నేమి, భారతీయుల నందఱును తీవ్రసహాయ నిరాకరణమునకు పురిగొలిపెడి అవకాశము వొలగి పోయెను. శాసనసభల ప్రయోజనరాహిత్యము గూర్చియు, అసహాయాద్యమప్రభావము గూర్చియు ప్రజలలో మదియొకమారు గాఢమగు ప్రబోధము గావించుటకు, ఆనుకూలావకాశము వచ్చిపోయెను. ఇందుకొరకు చింతించి లాభము లేదు. పరిస్థితుల ననుసరించి, ఈతీన జరుపవలసివచ్చెను. కాని ఎన్ని కల తొందరలు ముగియుటచే, ఉభయపక్షముల వారు స్వయంసహాయముకొరకు తమ శక్తి నంతను వినియోగించుట ధర్మము. ఇంకను తడవు జేయుట పాడిగాదు. గాంధీమహాత్ముడు జనింపజేసిన అద్భుత శక్తుల పరాక్రమ మణిగిపోయినటుల గనపించినను, అసహాయాద్యమ మంతరింపజాలదు. పరిస్థితు లేమాత్ర మనుకూలముగ నున్నను, మరల నది విజృంభించు ననుటకు సందియము లేదు. స్వరాజ్య పక్షమువారు రయినను, శాసనసభలలో బ్రవేశించుటకు కారణము, వానిని భగ్నముజేయవలయు నను తలంపే నని చెలుపుచున్నారు. సంస్కరణములు గాని, శాసనసభలు గాని, దేశమునకు మోక్ష మొసగు నని వారైనను విశ్వాసించుటలేదు. శాసన సభా ప్రవేశసమస్య గూర్చి ఇరుపక్షముల వారికిని, ఈమధ్యే దాభిప్రాయ ము న్నను, శాసనసభలకు వెలుకల సహాయనిరాకరణమును కొనసాగించుట ముఖ్యమని యిరువురును అంగీకరించెడి విషయమే.

శాసనసభలకు వెలువల జరిగెడి సహాయ నిరాకరణమునందు ఉభయములు దీక్షతో పాల్గొనుట ఎంత యవసరమో చెలువ నక్కరలేదు. తాత్కాలిక పరిస్థితులు కొంత నిరుత్సాహకరముగ గనపించినను, మహాత్ముడు ప్రజలమధ్య లేనందుచే గలిగిన నష్టము కనుల ఎదుటనున్నను, వీని సంతక పాటింపక ఇరుపక్షములవారును చేతుల గలిపి, ముఖ్యముగ నిర్వహింపదగిన నిర్మాణ కార్యక్రమ మును నెఱవేర్చుట ధర్మము. నిర్మాణకార్యక్రమపు ముఖ్యవశ్యతను, రాజగోపాలాచార్యులు గారు నిరూపించిరి. మరల నాగపురమునకు పొండని, మహమ్మదాలీగారు చెలిపిన హితమును ప్రజలనుష్ఠించుట ముఖ్యము. నిర్మాణకార్యక్రమము నందు మున్ముందుగ కద్దరు ప్రజలు తమ దృష్టిని కేంద్రీకరింపజేసి దానిని పూర్తిజేయవలయునని, ఆచార్యులుగారు గోరుచున్నారు. అది జరిగిన మిగిలిన యంశములు సఫలమగుట, సులభసాధ్య మగును. అహింసనుగూర్చి పట్టుదల నణుమాత్రము వదలక, మహాత్ముని గౌరవింపవలయునని ఆచార్యులు గారు హెచ్చరించిరి. గాంధీమహాత్ముని సిద్ధాంతము లాచరణలో సంకటముగ దోచినను, సుఖజీవనమునకు ప్రతిబంధకములుగ గనపించినను, ఆధునిక నాగరికమునకు ప్రతికూలముగ గన్పట్టినను సుఖ సమయములందు గాని కష్ట సమయమునందు గాని వాని మరువకుండుటచేతనే, దేశము సత్వి రాభివృద్ధి గాంచగలదు. మహాత్ముని యుద్యమ ప్రతిష్ఠను అకాలీ లిద్దవంకేమి, మంల నిప్పడెమి నిలువబెట్టుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముని విజయము నకు వారు తోడ్పడినంతగ మదియొకరు తోడ్పడి యుండరు. అట్టితరి ప్రస్తుత సమయమున దీనిని

బెట్టుకొని కోర్టు కార్యక్రమమునందు పాల్గొనుట భావ్యము గాదని రాజగోపాలాచార్యులు గారు స్పష్టపరచిరి.

కర్నాటరాష్ట్రము గాంధీమహాత్ముని విశ్వాసముల కెప్పుడును రక్షణస్థానముగ నిలచియుండు నని, ఆచార్యులుగారు భావించుచున్నారు. ఆంధ్ర దేశము గూడ అట్టి ప్రతిష్ఠ గాంచునని నమ్మెదము. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసంఘమువా రిటీవల కాకినాడలో సమావేశమై మహాత్ముని యుద్యమపువ్వాప్తికై దీక్షతో పాటుబడ నిశ్చయించినందుల కెంతయు ఫలదానించెదము. ఆంధ్రదేశము మహాత్మునియం దింతవరకు గాఢమగు భక్తి జూపి పేరెన్నిక గాంచినది. కద్దరు నిర్మాణమునం దేమి, కద్దరు భారణముందేమి, ఆంధ్ర రాష్ట్రము నేటికిని మిన్నందుచున్నది. ఆంధ్రుల స్వరాజ్యజేషమున కిది నిదర్శనము. నిర్మాణకార్యక్రమమునందలి ఇతరయంశముల పట్ల గూడ, ఆంధ్ర రాష్ట్రము వెనుకాడుటలేదు. కాంగ్రెసు సభను జరిపెడి భాగ్యము ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు లభించి యుండుటచే, ఆంధ్రదేశము కార్యోత్సాహము జూపి ఇతర రాష్ట్రములకు మార్గదర్శకమై యుండవలెను. కద్దరు ప్రదర్శనము చూపరులకు నిర్మాణకార్యక్రమమునందు దృఢవిశ్వాసము పురిగొలుపజాలునదిగ నుండవలెను. గంజాము మండలమునందలి సన్నని నాజాకు కద్దరు బట్టును, బండరు అద్దకపు శాలువలును, ధోవతులును, చీరలును, ఆంధ్ర రాష్ట్రము నందలి యభివృద్ధిని సువ్యక్త పరు ప గ ల పు. ఆంధ్రదేశ మంతయు కద్దరు నిర్మాణము విషయమై ఇంకను నెక్కుడు కార్యోత్సాహము గనుబటచుచో, తన యత్కరలకే గాక హిందూదేశమున కంతకును కద్దరును సమకూర్చ గలిగినస్థితిలో నుండును. అట్టి కిర్తిని గడించి సత్వర్గ స్వరాజ్యసిద్ధికి ఆంధ్రు లధికముగ తోడ్పడెద రని నమ్మెదము. స్వయంసహాయపు విలువను గ్రహించిన యెడల, ఆంధ్రు లేమి, తదితరుల లేమి నిస్తబ్ధముగ నూరకుండజాలరు. ఎవ్వ రేకార్యక్రమము ననుసరించినను స్వయంసహాయపు టావశ్యకతను మఱచు నెడల, స్వరాజ్యము అదృశ్య మగును. భారత వర్షము మరల పరాధీన భ్రమలో చిక్కుకొనకుండ జూచుట ఎల్లర ధర్మ మగుచున్నది. గాంధీమహాత్ముని సంజోధన ననుసరించుటయే, ఇం దు కు ముఖ్యమార్గము. ప్రపంచచారిత్రము గాంచిన, ప్రతి జాతీయు స్వయంనిర్మితమయినటుల గాన్పించును. పరులుజేసెడి సహాయ మర్హ్యముగ నుండును. ఆత్మవిశ్వాసము, ఆత్మసైర్యము గుడిరిన ప్రజలకు, స్వాతంత్ర్యము తప్పక సిద్ధించు నని, ప్రపంచచరిత్ర సుబోధకము గావించుచున్నది. అట్టి సుగుణములు వలుపుర కుండక, కొలదిమంది కున్నను భయపడ నవసరము లేదు. మహాత్ముని దృష్టిలో సంఖ్యల కన్న గుణమే ఎక్కుడు ప్రధానము. స్థిరచిత్తులు కొలదిమంది యున్నను, దేశమును సంరక్షింపగల రని అతనికి విశ్వాస ముండెను. తనయం దధిక సంఖ్యాకులకు భక్తియుండుట గూడ చిక్కుగ నున్నదని, మహాత్ముడు వలుమరు విచారపడు చుండెను. మహాత్ము డీమారు విడుదలయై వచ్చి న పిదప, కేవల సంఖ్యాబాహుళ్యమునకన్న స్వాతంత్ర్య ప్రతానస్థానపరుల నియమిత సంఖ్యల నెక్కుడు విరివిగ నుపయోగించునని యూహింప వచ్చును. దృఢనిశ్చయులగు వారు తమ దీక్షవల నను, శాస్త్రపరత్వమువలనను, సంకల్పశక్తివలనను, స్వరాజ్యమును ప్రత్యక్షము గావించగలరు. స్వయం సహాయపు విలువను గుర్తించువా రెల్లరును, తమ విశ్వాసముల నాచరణలోనికి దెచ్చి, స్వాతంత్ర్యాన్ని చల్లారకుండ నిలువబెట్టెదరు గాక.

జర్మనీ పరిస్థితులు

—o—

జర్మను యవరాజు జర్మనీలో బ్రవేశించిన నాటినుండియు, ప్రాన్సు భీతి మరింత పెచ్చినది. తీవ్ర ప్రతిక్రియలకు గడంగవలయునని, మిత్రమండలిని ప్రాన్సు తొందర జెట్టుచున్నది. ఇంగ్లండుగాని ఇటలీగాని, ప్రాన్సుతో నీ విషయమై నేకీభవించుట లేదు. ఈ పేరుతో జర్మనీలో మరికొంత భాగము నాక్రమించుటకు, ఇటలీ ఏ మాత్రమంగీకరింపదు. జర్మను ప్రజలను అంతరింపజేయుటకు తా మంగీకరింప మని, ఇటలీ ప్రధానమంత్రి యగు ముసులోనీ గారు స్పష్టముగ చెలిపిరి. జర్మనీ చెల్లింపవలసిన ఋణమును తగ్గింపవలయు ననియు, రూరను ప్రాన్సు విడిచిపెట్టవలయు ననియు, మున్నులోనిగారిని ప్రాయశఛదుచున్నారు. జర్మను ప్రభుత్వమును నిర్లక్ష్యము జేసి, జర్మను పాక్షికామికులతో ప్రత్యేకముగ సంధిజేసికొనవలయునని ప్రాన్సు జేయుచున్న ఏర్పాట్లు విఫలమయ్యెనని చెలియుచున్నది. ఇటుల జరుగుట ఆశ్చర్యకరముగాదు. జర్మను ప్రభుత్వము ప్రస్తుత మెంతిబలహీనమయిన దయినను దాని కలుకుబడిని జర్మనీలో సంతరింపజేయుట వలన, ప్రాన్సుకు లాభముకన్న నష్ట మెక్కిడుగ గలుగును. ఎవ్వ రెట్టిహితము జెప్పినను, ప్రాన్సు మాత్రము దూర మాలోచింపక, ప్రాస్పెక్టివ్ లోనే మెలగుచున్నది. బాల్కనియగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, పాంకేరుగారు తమ కట్టుదలను విడనాడ మనియు, జర్మను ఋణమును తగ్గింపమనియు స్పష్టముగ చెలియజేసిరి. జర్మనీ యవరాజు మాత్రమే దేశమున నీ తిరుణమున బ్రవేశించుట తమ ప్రస్తుత తేదనియు, వీరి రాక ఆపోహలకు కాణముగావచ్చు ననియు తెలుపరుగారు ప్రకటించిరి. జర్మను పరిస్థితు లెటుల మారునో జెప్పటకు వీలులేదు. ప్రాన్సు కట్టుదల, రానురాను వ్యవహారమును విషమస్థితికి దెచ్చుచున్న దనుటకు సందియము లేదు. ఈ వ్యవహారములో అమెరికా పాల్గొన నని ఇంతకుముందుచెలిపెను. నానారాష్ట్ర సంఘ మిషయమును పరిష్కరించు నని తెలుచుట కెట్టి యవకాశము లేదు. నానారాష్ట్ర సంఘము ఒక దిద్దరు జాతుల వశ మయ్యెననియు, నానారాష్ట్ర సంఘము వారికి ఇటలీ తన భాగ్యమును వక్రగింప జాలదనియు, మున్నులోనీగారిని రిటీవల చెలిపియుండిరి. ఎవరికిపుట్టినబిడ్డరా వెక్కి-వెక్కి-వచ్చె ననునటుల, నానారాష్ట్ర సంఘముపై ఏదేశమును ప్రేమ జూపుటలేదు. ప్రతిజాతీయు నానారాష్ట్ర సంఘమును చులకన జేయుటకు ముందుకు వచ్చుచున్నది. ప్రస్తుతిస్థితిలో యూరపు ఖండపు భావిపరిణామ మెటు లుండునో యూహించుటకు సాధ్యమట లేదు.

మద్రాసు కార్పరేషను

శనివారమునాడు జరిగిన ప్రత్యేక మద్రాసు కార్పరేషను సభలో పరిపాలనా నివేదికముగూర్చి తీవ్రచర్చజరిగెను. చర్చలో పాల్గొనిన సభ్యులందరును ప్రజలపై పన్నుల బరువు పెంచుగ మోపబడెనని సూచించిరి. కార్పరేషను పరిపాలనము జరుగుటకు పన్నులను విధించుట యవసరమయినను, ప్రజల కిష్టసుఖముల నాలోచించి ప్రవర్తించుట ముఖ్యము. ప్రజాప్రతినిధులందరును పన్నులభారము దుర్బింపుగ నున్నదని సూచించుచుండ, వారి కలహాను త్రోసిపుచ్చుటకు వీలుండదు. కార్పరేషను పరిపాలనపు ఖర్చులను తగ్గించుటకు ప్రయత్నింపనిది, లాభముండదు, మరియొక సంగతి గూడ

వెల్లడి యగుచున్నది. కార్పరేషను నందు పార్టీలు గలవనియు వీనివలన సర్వరాశి వృద్ధి గలుగుట లేదనియు, తెలుపబడెను. పతాభిమానమును ప్రవేశపెట్టి, సభ్యులు తమ ధర్మమును మరచిరను నిండమోకబడెను. ఇంతియగాక, కార్పరేషనులోని శాఖలలో నన్యోన్యసహకారము ప్రబలుట లేదను ఆరోపణగూడ జేయబడినది. ఆరోగ్యస్థితి గాంచి, మరణముల సంఖ్య రానురాను పెచ్చుచున్నది. ప్రారంభవిద్యను వ్యాపింపజేయుటకు ప్రబలప్రయత్నముల నింకను జరిపియుండలేదు. దేశీయవైద్యమునకు కార్పరేషనువారు ప్రోత్సాహ మొసగకున్నారు. నీటి సప్లయ చూతమనిన, వడియగట్టిన నీరును, అపరిశుభ్రమగు నీరును కలసి వచ్చుచున్నవి. ఫలితము, మలినమగు నీరే ప్రజల కాధారమగుచున్నది. శిశురక్షణవిధానము వలన, విశేషప్రయోజనము గలుగలేదని, ఆరోగ్యశాఖాధికారి తెలియపరిచెను. డాక్టరు మల్లయ్యగారును, వీరితో నేకీభవించిరి. శిశురక్షణవిధానము క్రింద, డబ్బు చాల కర్చుచున్నది. ఐనను, శిశుమరణముల సంఖ్య రానురాను పెచ్చిపోవుచున్నది. శిశురక్షణవిధానమునకు జెండన పనివారలు, మామూలు మంత్రసానుల వలె అజ్ఞానులుగ నుండి అపాయము కలుగజేయుచున్నటుల డాక్టరు మల్లయ్యగారు వెక్కు నిదర్శనముల గనుకజెప్పిరి. మొత్తమువీధి నూతనాధ్యక్షులగు తిరుమలపిళ్లగారి నెదుర్కొనెడి ప్రశ్నలనేకములు గలవు. వీరు వీని నెటుల పరిష్కరించుకొందురో ముందుగాని తెలియదు. కమిషనరులు సైతము పరిపాలనాబాధ్యత సంతను అధ్యక్షునికి మోతము వదలక, తమ ధర్మమునుగూడ సక్రమముగ నెఱవేర్చి వారికి తోడ్పడుతున్నచో, పరిపాలన మునందభివృద్ధి గలుగజాలదు. అన్యోన్యసహాయమువలన గాని, పరిపాలనము చక్కబడనేరదు.

సామ్రాజ్యప్రదర్శనము

సామ్రాజ్యప్రదర్శన బహిష్కారము విషయమై మితవాదులు లేనిపోని యారాధనముల గావించి, తుదకు విఫలతజెందిన విషయము ఎల్లరకు గుణపాఠమును నేర్పచున్నది. కేవలము వాగాడంజరముతోను, శుష్కప్రగల్భములతోను కాలముగడుపుచో, ప్రతికక్షులు లేక్క సేయ రనుటకు సందియము లేదు. కేనియానిల్లయము జరిగిన పిమ్మట, మితవాదు లాగ్రహవేసెలై సామ్రాజ్యప్రదర్శనము నేమి, సామ్రాజ్యసమావేశము నేమి బహిష్కరింపవలయు నని నిశ్చయించిరి. కాని మితవాద ప్రముఖులగు సప్రూగారు ఇంపీరియల్ సమావేశమును విడువరయిరి. మితవాదుల యుత్సాహము చల్లారెను. సప్రూగారి సభలో పాల్గొనుటవలన లాభ మేమయిన గలుగు నేమో నని, వీరు మరల ప్రశ్న జెందిరి. సప్రూగారిని బలకరుచుచు తంతి వార్తల నంపిరి. కాని ఫలిత మేమయ్యెను? కాత్రిగారి రాయబారమువలన నెంతలాభము గలిగెనో, సప్రూగారి రాయబారమువలనను సంతియే లాభము గలిగెను. ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సులో స్పెల్సుగారి కాత్తిక మిమారు మరింత పెచ్చి నేమో నని సందియము గలుగుచున్నది. సప్రూగారు భారతీయుని జన్మస్థానంత్రిముకొంకై పోరాడుటకు మారుగ, తేని పోని సౌకర్యముల కొరకు ప్రార్థింపదొడంగిరి. అధినివేత రాజ్యమంత్రులలో స్పెల్సుగారు గాక ఇతరమంత్రులు చెలిపిన సంగతులు సైతము, అత కవకాశ మొసగుట లేదు. ఇట్టిస్థితిలో సప్రూగారు దేశగౌరవమును అత్యగౌరవమును గూడ భగ్గుముజేసిరి. ఇంపీరియల్

సమావేశమును బహిష్కరించుటకు గల యవకాశ మంతరించినది. సామ్రాజ్యప్రదర్శన బహిష్కారోత్సాహమంతరించినది. సర్ థామస్ బెన్నెటుగారికి బదులు జెప్పుచు, సామ్రాజ్య ప్రదర్శన బహిష్కారపు యత్నములు హిందూదేశమున విఫలమయ్యెనని వికటరుటనుగారు చెలిపి సంతృప్తి గనుకజెప్పిరి. స్వల్ప సౌకర్యముల నాశించుటచే, గొప్ప కార్యము లెటులభగ్గుమగునో ఇందునుబట్టిగహింపవచ్చును. ఆదర్శమును మరువక, స్వల్పలాభముల నాశించి లక్ష్యమును కోల్పోవక, మెలగునపుడే జాతీయైక్య కృషి సఫలముగాంచ గలదు.

స్థానిక వార్తలు

యూనివర్సిటీ అబ్యర్డి:— జడరాసు కానకభట్ట లచే యెన్నుకొనబడినదియన్న యూనివర్సిటీ స్థానములందో కనాకి టి. ఆదిశారాజుని కట్టియారు, నేలను, బాండ్లదగరు అబ్యర్డిగా నిలచుచున్నాడు.

స్వరాజ్యపక్షము:— రమికరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షమున, గడచిన శనివారము సాయంత్రము 5-45 గంటలకు “స్వరాజ్య పక్షము, హైదరాబాద్ నగర” యను విషయమునుగూర్చి యొక గిన యవస్థానము : పోర్టు స్థలాభావముచే నెడు ప్రకటించాలకుంటిమి. కేవలీ కృతికయందు ప్రకటించబడును.

మద్రాసు మెయిలు:— రైలుకట్టలు తెగట:—

అనకాపల్లి వాల్తేరులమధ్య రైలుకట్టలు తెగటచే మద్రాసు మెయిలు నిన్న రాత్రి 11 x 15 నిమిషములకు వచ్చెను. నిన్న రాత్రి మద్రాసునుండి బయలుదేరిన 10:15 మెయిలు అనకాపల్లి తిరువారీ నడచుటలేదు. కట్ట తెగటచే రాకపోకలు సాధ్యమగుట లేదు.

తెలిగ్రాఫు ప్రకటనము:— ఇచ్చటనుండి గూడరి పోవు తిగటకు భంగము గలుగుటచే తెంగాలు, బర్మా తెలిగ్రాఫు అఫీసులకు పోవు తెలిగ్రాములు చాల ఆలస్యమగుననియు, సకాళ పట్టుచూడకు తెలిగ్రాఫు సంబంధము పూర్తిగ నే తెగపోయినదనియు, మద్రాసు గెంటలు తెలిగ్రాఫు అఫీసు నూకరింపెం చెటుగారు తెలుపుచున్నాడు.

రాకపోకలు:— అరంజేల దంపతులు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి జరిరి. జి. వి. పి. రైల్వే జి. టి. ఎంగారగు పొట్టర్నుగారును, కె. బెన్సెన్. డబ్బు. హెడల్ ప్రనుగారును బొంబాయికి జరిరి. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు నిన్న రాత్రి అనంతపురమునకు జరిరి. మైసూరు దివా నగు ఎ. ఆర్. బెనర్జీ గారు నిన్న రాత్రి బెంగుళూరునకు జరిరి. వెంకటగిరి రాజుగారు నిన్న రాత్రి గూడూరునకు జరిరి.

సినిమా మేజిస్ట్రేట్:— చన్నపురంబున ఆరేడు మాసములకొరకు నూతనముగ స్థాపించి ప్రఖ్యాతిజెందియుండు సినిమా మేజిస్ట్రేట్ కంపెనీ ప్రాశంతురువారికి బంకనాల ఏడుబావుల సమీపమున గెంటుజేదియారు వీధిలోనుండు పి. కాగప్పగారి హిందూధర్మ పాఠశాలయందుండు విద్యార్థులెల్లరును వారి మనస్సాహ్వాదకరంబుగ సినిమా మేజిస్ట్రేట్ నందు జరుగు బుద్ధునచిత్రించు సెక్రోస్కోపంబుగ చూడదలపి సవనయంబుగ మ. రా. రా. శ్రీ నూకలు హెడ్ మాస్టరువారిని కేదెందులై వారు తి. పుచ్చయ్య కె. సినివారికి ఈ 1928 వ సంవత్సరం నవంబరు 16 వ తేదీన దయతో బాలబాలికలు కోరినవియందే తెలుపుకనగా సినిమా మేజిస్ట్రేట్ వారి డెందలును అత్యాశ్చర్యంబుగలిగి అరచార్జీ వైచి బాలబాలికలయొక్క తురూహాలంబును నెఱవేర్చవలయునని ఈ నవంబరు మాసము 16 వ తేదీ కుక్ వాయి ఆర్డరుపంపుచు ఉపాధ్యాయులను గౌరవముగ శ్రీగా కంత్రి నటు ఉత్తరువుచేసిరి. అందుపై ఆరాత్రి బుద్ధుని చక్రక్రియకు మేమెల్లరిమ గనులార కాశి ఆనందింపి వైచియంబులుటకు సంతసంబు గలగజేసి దండనకరంబు లిప్పించి యవల వారి వ్యాగృహంబులకు ఏతెంచినవార మైతిమి. సినిమా మేజిస్ట్రేట్ వారికి భగంతుడు సర్వదాతోడ్పడి మేలంసూర్చి రక్షించుటకై ప్రకాలంబులయందు దైవము ప్రార్థించుచున్నారము—లిక్కెలూరు నెంచలయ్య, లేనుగు టీచరు, పి. కాగప్ప హిందూ నూకలు చదరాసు.

కర్ణాటక రాష్ట్రీయమహాసభ

రెండవసమావేశము బీజపూరునందు జరుగుట

శ్రీమాన్, సి. రాజగోపాలాచారిగారి

అధ్యక్షతవహ్వనము

కర్ణాటక రాష్ట్రీయమహాసభ రెండవసమావేశము బీజపూరునందు నేటిదిని సమావేశమయ్యెను. మహాసభ అధ్యక్షులగు శ్రీమాన్ సి. రాజగోపాలాచారిగారి నొసగిన అధ్యక్షతవహ్వనము నీదిగువ ప్రకటించుచున్నాము:—

ఈమహాసభ నన్ను అధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనినందులకు నందనము లర్పించుచున్నాను. గాంధీమహాత్మునిపట్ల విశ్వాసము చూపుటయందును, ప్రేమతో అనుసరించుటయందును, ఏర్పడలేక నష్టము విధనాడకుండుటయందును కర్ణాటక రాష్ట్రీయమహాసభ ఈ దేశమునందు వేరొక్కటిలేదు. ఇట్టి రాష్ట్రీయమహాసభకు అధ్యక్షుల వహించుట నా అదృష్టము.

జ్ఞానమువల్లను, వరదలవల్లను, క్షేమవల్లను ఈ రాష్ట్రీయమహాసభ గొప్పపట్టును కలిగినది. వరదలవల్ల రోజేల మంది పౌరులకు నివాసములు లేకపోయినవి. మంగళూరు, ఉడిపి కాంగ్రెసు సంఘము లీ సందర్భమున గావించిన కృషి ప్రశంసనీయము. మిగిలిన పౌరులలో అనేకులు మిమ్ముల విధనాడిపోయిరి. తెల్లము వాస్తవ్యులను కార్యదీక్షపరులను అగు శ్రీయుత కృష్ణారావు కరుణాప్రియగారు, యనకు లగు జయరావు దేశపాండ్య, శ్రీనివాసరావు కోబిగారికి వడిచెయ్యి అనదగు సేతు వారాయణ దాసు దర్బారు, గంగాధరరావు దేశపాండ్యగారి అనుచరుడగు గోవిందరావు అల్లిగార్ల మరణములు తీరనికొరతలగు జేయుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారు కూడ యూరకుండలేదు. నాగపురమునకు మీరు పంపిన సత్యాగ్రహులు విజయముపొంది తిరిగివచ్చినారు. స్వాతంత్ర్యోద్యమము లగు దత్తాత్రేయవంశజుల, వివాకరు, వారాయణరావు రామరావుగార్లు కారాగృహమునందున్నారు.

మొన్ననే కాంగ్రెసుమహాసభ జరిగినది. త్వరలోనే వేరొక మహాసభ జరుగనున్నది. కాశీ దీర్ఘమగు ఉపవాస మొనగుట అనవసరము.

కాంగ్రెసుసమాధానము

కాననభాబహిష్కరణప్రచారమును కాంగ్రెసువారు తాత్కాలికముగ ఆపి కాననభల ప్రజేకంపదలవాటికొంత అనుకూలావకాశ మొనగుటకు అంగీకరింపబడినది. తప్పని పరిగి ఈసమాధానము అంగీకరింపబడినది. ప్రతిపక్షుల భేదాభిప్రాయములను గౌరవింపి సహనభావముతో నుండుట మహాత్ముని అసహాయోద్యమసూత్రములలో ముఖ్యమగు సూత్రమై యున్నది. తననష్టముల ననుసరించి ప్రసంగించుటచేత కాట్టి అటుకములను వనము కలుగజేయుకూడదు. మితవాదులపట్ల ఇంతకు పూర్వము మనము సహనము చూపుచుంటిమి. స్వరాజ్యపక్షమువారు కేవలము సహనము మాత్రమే మోకొరలేదు. కాంగ్రెసునందును అసహాయోద్యమ కార్యక్రమము పట్లను కేవలములను సంపూర్ణవిశ్వాస ముండుటచే కొంతకాలము కాననభాబహిష్కరణప్రచారముఅత్యుచితమైనది. తమ కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకై అవకాశముకల్గునప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమువారు కోరిరి. కాంతముకొరకును వికమత్యము కొరకును స్వరాజ్యపక్షమువారి కోరిక అంగీకరింపబడినది. కాని అసహాయోద్యమ సిద్ధాంతములకు విరుద్ధమగుదాయందు చాలాదూరము ప్రయాణముచేయుట వివాదకరము. కాననభలయందు చేరి చనిపోయిన పక్షమువారైనను సరే కాంగ్రెసు ఆదరణకు పాత్రులు కాజాలరు. ఈ వికమత్యముకొరకే ఉపసన్ను. నాథ, కన్యా గమస్థుల నాధారముగ గైకొని ప్రభుత్వమువారిని ప్రతిఘటించుటకు చేయవలసిన ప్రయత్నము లన్నియు వెనుకపడిపోయెను. ఈ వికమత్యముకొరకే గాంధీమహాత్ముని సిద్ధాంతములను నియోజకవర్గమువారికి తెలుపువని మనము వదలుకొంటిమి.

1920 సంవత్సరమున బహిష్కరణప్రచారముకల నియోజకవర్గములందు కలిగిన ఉత్సాహఫలితములను, ఇప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమువారి విజయమువలన నియోజకవర్గములందు కలిగిన ఫలితములను పరిశీలించి చూచిన కాంగ్రెసువారు ఈ వికమత్యము కొరకు సమాధానమును అంగీకరించి ఎంత సహనముచూపిరో ఘట్టమగును. కడచినదానికి చింతింపక ఇంకమిద జైనను అసహాయోద్యమ సిద్ధాంతములకు విరుద్ధమగు కార్యక్రమములకు కాంగ్రెసు ఎడమయ్యిని విధమున ప్రయత్నించక తలెను. స్వరాజ్యపక్షమువారు అవలంబించవలసిన కార్యక్రమ మెట్టిదో

ఎవరికిని తెలియదు. స్వరాజ్యపక్షమువారిసంఖ్యను కాననభలయందు దింకను అధికము చేసికొనుటకు వారు మరెవరికీ మూడు సంవత్సరములు కాదుకొనియుండవచ్చును. త్రివిధబహిష్కరము కూడ అంతమొందవలయు నని వారు కోరవచ్చును. ప్రతిఘటనో పాయములు మొదలు సహకారమువరకు ఏదైనతయైనను వారు అవలంబించవచ్చును. బెసాంటుగారు స్థాపించిన కన్వెన్షనునందు స్వరాజ్యపక్షమువారు చేరవచ్చును. కాని కాంగ్రెసునకును స్వరాజ్యపక్షమువారికిని ఎట్టిసంబంధ ముండకూడదు. ఈసూత్రము అంగీకరింపబడకుండున కాంగ్రెసుమహాసభ క్రియముగ అసహాయోద్యమవిధానమునే విధనాడవలసిన సమయము వచ్చును.

రాజకీయ పరిస్థితులు

గాంధీమహాత్ముని అద్భుత శక్తివలన ర్యాపించిన ఉద్యోగము క్రియముగ ఊహించిపోయినది. మహాత్మునిచే ప్రతిపాదించబడిన నూతనసిద్ధాంతములు ఆదర్శములుపట్ల ఉత్సాహము విశ్వాసము తగ్గిపోవుచున్నది. కొల్లేమార్పు కావలయు నని పలువురు కోరుచున్నారు. ప్రాంతసూత్రములుబదిచిరముగ లేవు. ఏవో గొప్ప ఫలితములు కలుగు నని పౌరులు అసదృశముగా ఉత్సాహముతో చనిపోయిరి. అనుకూలఫలితము లేరనడనందున ఉత్సాహము విశ్వాసము ఊహించినవి. సంకయము, ఆకాంక్షయు వృద్ధిచెందుచున్నది.

ఈ ఉద్యమము ప్రారంభముకాగానే మన ప్రతిపక్షులు భీతి ఆశ్చర్యములకు లోనై అవలంబించిన విధానము మనకు సహకారక మండేన. ఇప్పుడు వారు మిగులజాగ్రూతతో మెలగుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు మనకన్న బలవంతులను నమ్మకము ప్రజలయందు వ్యాపించుచున్నది. మహాత్ముడు స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నములను కడపటిదినములలో ఇట్టి పరిస్థితులు వృద్ధిచెందుచుండెను. ఈ అవిశ్వాసము అవసరమును అంతమొందించుటకు మహాత్ముడు ప్రయత్నించెను మహాత్ముడులేనపుడు యమున ఈ చిక్కు మరింత అధికమగుటయందెట్టి ఆశ్చర్యము లేదు.

గాంధీమహాత్ముని కార్యక్రమము విజయము గాంచుట కిది యన్నియు అంతుకములుగ నుండ, గాంధీమహాత్ముని అహింస సిద్ధాంతములపట్ల విశ్వాసములేనివారు తమ కార్యక్రమములను వ్యాపింపజేయ ప్రయత్నించుచున్నారు. ప్రభుత్వమున మహాత్ముని నూతనసిద్ధాంతములు సాటి లేని ఉన్నతమును కలిగింపజేసెను. ఇప్పుడు ఆ ఉన్నతము క్రియముగ అంతమొందుచున్నది. ఉద్యమ కార్యక్రమమునందలి నైతికసిద్ధాంతముల కివ్వబడిన ప్రామాఖ్యత నిరసించబడుచున్నది. తమ రాజకీయ సన్నకములకు పీలగు విధమున కార్యక్రమమునందు మార్పులు కలుగజేయుటకు కొందరు ప్రయత్నించుట గావించుచున్నారు. వారు కోరుకది ద్వేషము చేరుకాదు.

అహింసకాదు దౌర్జన్యము. త్యాగము కష్టసాధనముకాదు. అత్యల్పమగు కష్టసాధనముతో ప్రతిపక్షులను చిక్కుల పట్టుకలయునని వారు కోరుచున్నారు. కొత్తపక్షమువారు ఇట్టి కుట్రమగు సత్యాగ్రహమును కోరుచున్నారు. మానవులు దేశతలలు కానియు, సహజముగ దౌర్జన్యపరులు స్వలాభపరులనియు, ఇతరులను బలముకల్గ లొంగడిపిన గాని వారు గౌరవించరనియు వీరివాదము. మహాత్ముని సిద్ధాంతములకును ఈ వాదమునకును ఎంతయో వ్యత్యాస మున్నది. మానవులు దైవతుల్యులనియు ఎల్లప్పుడు మంచికోరువా రనియు, పశుబలప్రయోగము కన్న ప్రేమకలనను, శిక్షకన్న సానుభూతివలనను అధిక మగు లాభము కలుగు నను సూత్రములవై మహాత్ముని కార్యక్రమము ఆధారపడియున్నది.

జర్మనుప్రభుత్వమువారు గాంధీమహాత్ముని సూత్రముల నాచరణయందు యంచుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని బాధానభవము/త్యాగముపట్ల వారికి విశ్వాసము లేనందున వారిప్రయత్నముల కలన లాభము కలుగలేదు. దౌర్జన్యరహితమగు ప్రతిఘటనవిజయము త్యాగమువై ఆధారపడియుండును. యంత్రము ఎట్లు పాణిముతో గరికాదో అట్లే జర్మనీవా రకలించిన విధానమునకును మహాత్ముని ఉపదేశమునకు భేదమున్నది.

రాజకీయవిషయములందు ప్రభుత్వమువారికి ఇబ్బందులను కలుగజేయుట సత్యాగ్రహము కాజాలదు. ఇట్టి ప్రయత్నము లన్నియు ఆదంబరములతో కూడిన ఆదోషగమలవలె వృద్ధము లగును. విద్యుచ్ఛక్తితోకూడిన యంత్రముల సహాయమువలన జీవములను కలుగజేయుట ఎట్లు అసాధ్యమో ఇట్టిప్రయత్నముల వల్ల సంపూర్ణవిజయము గాంచుట కూడ అసంభవము. ఇదంతయు 2వతరగతి దౌర్జన్యమగును. గాంధీమహాత్మున కున్నంతవిశ్వాసము దౌర్జన్యము ఏర్పడినప్పుడే దుష్టశక్తులను ప్రతిఘటించి అత్యల్పము వలన విజయముగాంచగలము. సంపూర్ణమగు బాధానభవము, శత్రువులను సంపూర్ణముగ పేమించుట, అవసరము. మరణ దండన అనుభవించునన్ను క్రిస్తు తన శత్రువులపట్ల పశ్చాత్తాపముచెంది కన్నీరుగార్చును. శత్రువులను పేమించుటయైన ఇదియే. ఇదిలేకుండున అసహాయోద్యమము సాత్విక నిరోధము విజయము గాంచవు.

నిర్మాణ కార్యక్రమము

ఈ చిక్కులన్నియు అంతమొందవలయునని నిర్మాణ కార్యక్రమమును సంపూర్ణముగ కొనసాగించుటయే శరణ్యము. తడికట్టెలను రగులపెట్టుట ఎంతకష్టమో ఇప్పుడు నిర్మాణ కార్యక్రమమును కొనసాగించుట అంతకష్టము. కాని వంటచేయుటకు కట్టెలను రగులపెట్టుట ఎంత అవసరమో అట్లే మనము విజయముగాంచుటకు నిర్మాణ కార్యక్రమమును కొనసాగించుట అంత అవసరము. ఇతర కార్యక్రమములు ఆదంబరముగ నుండవచ్చును. కాని బాద్మోలి కార్యక్రమమునటి లాభకరమగు కార్యక్రమము వేరొకటియుండదు. ప్రస్తుతము నిర్మాణ కార్యక్రమమునంతయు ఆచరణయందుంచకపోయినను ప్రతిఘటన యందును రాటుమువై నూలువడకునట్లు చేయుటకు గట్టి ప్రయత్నములు చేయువిషయమై మనశక్తుల నన్నిటిని ఉపయోగించవలెను. గాటమనగా దౌర్జన్యరహిత్యము, అస్పృశ్యతను అంతమొందించుట, త్రాగునీటిపానమును పొందజేయుట, సాంఘిక సేవ పొందు మహాత్ముని వికమత్యము గాంధీయగ్రాహణము. ఇదంతయు మాటలు కాదు. నిజముగ రాటుమువలన ఈలాభములన్నియు కలుగును. రాటుము అహింస ఈరెంటికొరకు మనము ప్రయత్నించవలెను. రాటుమువై మాట్లాడుట అవసరము. వడకుట ముఖ్యము.

అహింస

అహింససిద్ధాంతమువై విశ్వాసము క్రియముగ తగ్గిపోవుచున్నది. పౌరులు మరల ఈసిద్ధాంతమును గౌరవించునట్లు చేయవలెను. కొందుమహాత్ముని వికమత్యము అహింసాసిద్ధాంతమును దేశము అంగీకరించుటవై ఆధారపడియుండును. పంచాయితీ సంఘములవలన లాభము కలుగదు. కోర్టులపట్ల కేసులు వెగిలినట్లు సభలవలన తగవులు అధికమగును. సాంఘిక వికమత్యమునకు అహింసాసిద్ధాంతప్రచారముఅవసరము. ఒక చక్కని కార్యక్రమమునందు గాంధీమహాత్మునిపట్ల గౌరవమువలన ఆచరణయందు యోగ్యముకాని అహింసాసిద్ధాంతము చేర్చబడెనని పలువురు తలచుచున్నారు. కాని ఈ కార్యక్రమమున కంతయు అహింసయే మూలాధారము. ప్రభుత్వమువారు దౌర్జన్యమును పౌరుల బలహీనమును ప్రతిఘటించుటకు అహింస అవసరము. దేశమునందు వ్యాపించుచున్న నిరంతరకారము అహింసతో కూడిన ధర్మ పరిపాలనము స్థాపింపబడవలయు ననుటయే గాంధీ సిద్ధాంతము. ఈ విషయమును మనము మరచిన మరల మనము ప్రభుత్వమువారి వశమైపోగలము.

రాజకీయ పరిస్థితులను నాకు తోచిన విధమున వివరించితిని. మన ప్రయత్నములు విజయము చెందలేదని చింతించుట అనవసరము. మనము స్వాతంత్ర్యము కొరుచున్నాము. నేటి దినము ఉత్సాహము కొంత తగ్గియుండవచ్చునగాని నిజముగ దృఢ ప్రయత్నములు గావించిన తర్వాత మనము స్వాతంత్ర్యము పొందగలము. మన కార్యక్రమమునందు లోపములేదు. మన శత్రువులవలన అధికముకాదు. మనము అవజీయము గాంచుటకు మన ఉత్సాహము స్వాతంత్ర్య వాంఛ తగ్గుటయేకారణము. ఉత్సాహముతో స్వాతంత్ర్యము పొందుటకు ప్రయత్నించిన అన్ని చక్కబడెను. స్వాతంత్ర్యము జీవించుట యనియు, దాన్యము మరణమనియు దేశము గ్రహించి పనిచేయగలదు. స్వాతంత్ర్యము పొందుటకు గాంధీమహాత్ముడు సూచించిన మార్గము తప్ప వేరుమార్గము లేదు. అని నేను దృఢముగ నమ్ముచున్నాను. నేడు కాకున్న రేచైనను ఈ సత్యమును దేశము గ్రహింపగలదు. నేడుకాకున్న రేచైనను మనము స్వాతంత్ర్యము పొందగలము. కావున అసహాయోద్యమము అంతమొందిన దని చెప్పట ఆవిశేషము. భారతీయులు అసహాయోద్యమమును విధనాడవలయు, స్వాతంత్ర్య సంగ్రామమును విధనాడుటయందు సుకూడ అసంభవములు.

నాభా

నాభా సంస్థానము విషయమై కొంతచెప్పెదను. దేశోపాపునీ ప్రభువుగారు అవలంబించిన విధానము మరలప్రారంభింపబడినది. ఆదంబరముతో కూడినమాటలతో ప్రజలు మోసపుచ్చుచున్నారు. సంస్థానాధీశులు దుష్టులుగ నుండవచ్చును సేనలులేక పోవచ్చును సంఘటనలు స్వాతంత్ర్యము లేనివారై యుండవచ్చును. కాని చట్టము ననుసరించి వారు సంస్థానాధీశులుకదా నిరోపఖండమునందు నాభావంటి చిన్న రాష్ట్రము లెన్నియోయున్నవి. కాని ఆరాష్ట్రపు రాజును రాజ్యమునుండి తొలగించుటకు ప్రక్కనున్న బలవంతులగు రాష్ట్రములు ప్రయత్నింపవు. ఇట్టిపరిస్థితి ను కైపు ప్రభువుగారి స్పృహ, వారను హెచ్చిగుంగారి దోషిడివలె ప్రాంతకాలములందు యుక్తముగ నుండెయిండవచ్చును. కాని ఇట్టికృత్యములను ఈకాలమునందు మనము సహించజాలము. నాభాసంస్థానాధీశుడు స్వయముగ తమరాజ్యాధికారమును వదలుకొనినో లేకబలవంతులవై వదలుకొనినో ముఖ్యముకాదు. నాభాసంస్థానాధీశుని పరిపాలనము చక్కలేకపోవచ్చును కాని అధికారమునుండి తొలగించుటకు మనకుహక్కులేదో బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారినికూడ హక్కులేదు. రాజును అధికారమునుండి తొలగించుటకు పౌరులకు అధికారమున్నది. తాత్కాలికప్రభు

త్యమును నిమిషము అధికమునకు పాటులే. పరిశ్రమకు
ల గౌరవమును కాపాడుటకై పాటుపడు కాంగ్రెసు మహాసభ
ఈవిషయములను గమనించి, బ్రిటిషుప్రభుత్వవారి అక్రమచర్యను
ప్రతిఘటించవలెను. సిక్కులు ఈసందర్భమున ధైర్యముతో
ప్రతిఘటనో పాటుమునకు నడంగివారు. అవసరమవచ్చినపుడు
వారలకు తోడ్పడి మనధర్మమును నిర్వహించుటకు వెనుదీయ
గూడదు.

నాథనుస్య నాథతో అంతమొందలేదు. గురువార
ప్రభుత్వకసంఘమును అంతమొందింప ప్రభుత్వమువారు ప్రయ
త్నించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారిని ఎదుర్కొనుటకు భార
తీయులు సంసిద్ధులై యున్నారు.

కాని ఈ సందర్భమున అకాలీలు గాంధీ నూత్రములకు
విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుట శోచనీయును. బాధానుభవముపై
సమ్యక్ము కలిగికోర్కలయందు డి. ఫెన్స్ పెట్టుకొనక గురుకాబాగు
నందు సిక్కులుపోరాడి విజయముగాంచిరి. ఇప్పుడుకోర్కలలో డి
ఫెన్స్ పెట్టుకొనుట లోపమగుచున్నది. గురుకాబాగు విజయము
గాంధీసద్ధాంతములకు విజయము. ఇప్పుడుకూడ సిక్కులు ప్రభు
త్వమువారి అక్రమములను నిరూపించుటకు డి. ఫెన్స్ పెట్టుకొను
చున్నారుగాని బాధలకు వెరచి తప్పించుటకును కట్టుబేయుట
లేదని నాకుస్పష్టముగ తెలియును. కాని సత్యము బాధానుభవ
మే. ప్రభుత్వమువారి దుండగములను వెలిబుచ్చుటకు డి. ఫెన్స్
పెట్టుకొనుటకును బాధానుభవమునకును సమన్వయ మేర్పడదు
అసహాయోద్యమము లాయర్లు కోర్కలయందు వాదించుటకు ఆ
మోదింపదు. పార్లమెంటు సాంప్రదాయముల ననుసరించి ప్రతి
భూమికోపాయములకు గడంగుటకును శుద్ధిచుటకు అసహాయోద్య
మమునకును ఎంతభేదమో కాంతముగ బాధలను అనుభవించుట
కును కోర్కలయందు వాదప్రతివాదములు జరుపుటకు ఎంతయో
భేదమున్నది.

ఇంక చెప్పవలసినవిషయము లేవియులేవు. మీరు విశ్వా
సముతోడను. ఉత్సాహముతోడను నిర్మాణకార్యక్రమమును
కొనసాగించెదరని నమ్ముచున్నాను. ఎప్పటికైనీ ఈరాష్ట్రము
వారు మహాత్మునిపట్ల విశ్వాసము వృద్ధిచెందుచుండునని నమ్ము
చున్నాను.

భారతదేశవర్తక సంఘముల ప్రథమ సమ్మేళనము

బొంబయి వర్తకులు పాల్గొన నిరాకరించుట

బెంగాలు వర్తక సంఘముచర్యకు ఫలితము

బొంబయి, 17 నా. - డి. 17 నా. 18 వేదిన బొంబయి
యందు జరుగనున్న, ఇండియా, సిల్కాను, వర్తక సంఘముల సమ్మే
ళన ప్రథమసమావేశమునకు రావలె నని గోరుచు తుంటి అధ్యక్ష
చర్యనుకు ప్రత్యుత్తరమొసగుచు బెంగాలు వర్తక సంఘమువారి
చర్యను వీక్షించిన తరువాత దా మినహావేళమున పాల్గొనకాల
మని దెలుపుచు బొంబయియందలి గొప్పగొప్పవర్తకులు చాలమంది
ప్రత్యుత్తరమొసగిరి. 18 వేదిన బెజ్జిటిజీభాయి, కనకజీభా. గీరు
18. 18. 18 వాచా, భజాల్ భాయి కిరిభాయి, మన్మోహన
దాస్ రాంజీ, గో. ల్లాభాయి క్యామలదాసు, నర్మలక్ష్మి త్రిపు
దాసు ధామదాసు, జకాగీరు బి. వెటిటూ లాల్ జి. శారా
యల్ జీ మొదలగువారు వ్రందుగలరు. తేజయ్యకొ. అభివృద్ధి
యంతయు వాధారవడియన్న ఈవిషయమును తగినంత విచా
రింపకుండగనే, బెంగాలు వర్తక సంఘమువారు ఇట్టివర్తక దీను
కొనుటను గురించి యూరోపియను వర్తక సంఘము తెలియము
తమమునున్నదిని దెలుపకపోవుటచే, ఇట్టివర్తక సరినించు సత్య
ధికసంఖ్యాకు లగు భారతీయులపాటుమును వ్యక్త మొనర్చు
టకుగాని ట్రాన్స్ వలసినవచ్చెనని తెలిసిరి.

తలకత్తా ఇండియన్ అసోసియేషనువారి అసమ్మతి
తలకత్తా, నవం 18: - ఇండియన్ అసోసియేషనువారు, పేపరు కలెన్సియను, బంగారు నిలువనిధియు భారతదేశములోనే
యంచవలె ననియు, భారతదేశపు సెక్యూరిటీలలోనే పెద్దింప
వలె ననియు గోరుచు రాజప్రతినిధికి తిరిగి నొసగిరి. వర్తక సంఘ
ముల సమ్మేళన సమావేశమునకు ముగ్గురు ప్రభుత్వసభ్యులు జని
పాల్గొనుటకు అసమ్మతిని దెలుపుచు, వారచటకు జని పాల్గొ
నుటకును, భారతదేశ ఆర్థిక భివృద్ధికి భంగకరమగు ఫలితములు
గలుగు ననియు, ప్రభుత్వము వారిని అంగీకరించుచున్నారని
నిలంపబడు ననియు అసమ్మతిని దెలుపుచు తిరస్కార మొనర్చిరి.

హోమిగారి వాఙ్మూలము

కొన్ని భాగములను తీసివేయుట

టారిఫుబోర్డువారి విచారన

(ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సామన్యము)

నా. బయి, నవం. 17: - టారిఫుబోర్డు వారి దీనినకు మధ్య
వచ్చు 1-30 గల సమావేశమై. అధ్యక్షుడు హోమిగారి
కిట్టనియను: మీరువాఖిలుజేసిన ప్రాంతముల వాఙ్మూలమును
ఏభముగ పరిగణించవలసినదియు, బోర్డువారు చాల అగ్రగణ్య
విచారింపిరి. తాతాకంపెనీవారి పృథామిక కార్యములకు సంబం
ధించిన అంశము దానిలోగొన్ని కలవు. 1912 సం॥ నుండియు నీటి
తలకరకు, ఉత్పత్తియారుజేయుట కను వ్యయమును, వారతలం
దించుకర్తకులను దెలుపు చిహ్నముండి వానిని మీరు సంపాదించి
యూండురు. కంపెనీవారు వానిని రహస్యముగా నుంచుకొనినను
వానిని మీరు సంపాదించిరి. మిక్కిలికొన్ని లెట్లు వెలిగెనో తెలు
పుట మీరు నిరాకరించుటచేత, కంపెనీయొక్క రహస్యములను
దాచియుంచవలసిన బాధ్యత గల కంపెనీ యధికారులద్వారా
మిక్కిలికొన్ని సంపాదించిరినిమాత్రమే బోర్డువారు యాపించు
కొనగలరు. అందుచేత మీ సామన్యమును అంగీకరించి, చాల
అక్షేపణీయములగు మార్గములలో మీరు సంపాదించివిషయము
లకు ప్రచారమునొసగుట ప్రవాహితమునకు ప్రతిహేలును. మీ
వాఙ్మూలమునందలి రి కార్డుజేయుటకుగాని, అవిషయములకాధా
రముగదీసికొని నిన్ను విచారించుటకుగాని బోర్డువారు సమ్మతి ప
జాలరు. వివరము తెలియజేయుచు వర్తకసంఘముల కొన్ని
వాఙ్మూలమునందు గలవు. ఆభాగముల వాధారముజేసికొని: -
నీకన్య మొనరుకల-19 లేదీ మధ్యవచ్చును రి గలం
విచారించుటకు బోర్డువారు రంగీకరించెదరు. వాఙ్మూలమునండి
తొలగించవలసిన భాగములు చాల గలవు. అండిలి విషయములు
ఇదివరకే బోర్డువారివృద్ధి నాకర్షించినవి. వానిని మరిచి బోర్డు
వారు విచారించుచునే యుండురు. కాని, అక్షేపణీయములగు
మార్గములలో సంపాదించిన వివరములను, బోర్డువారు తమచిహ్న
రణ కార్యముగా గొనవాలరు. అట్టిసర్వములకు బోర్డువారు
గూడ, అమర్గముల నకలించుట కంగీకరించిన సేరమునకు వారి
యగుదురు. బోర్డువారివనరముతోచిన వివరములను తాతాకంపె
నీవారివడిగీడు తెలిసికొనెదరు. బోర్డువారుగోరిక వివరముల నన్ని
టిని సవరణజేయుటకు కంపెనీవారివృద్ధిను సిద్ధముగనుండిరి.

హోమి గారంతట బోర్డువారిపరిష్కారము నంగీకరించుచు
ప్రాంతముల వాఙ్మూలమును జదివెను. తననను, తన పూర్వపు
యజమానులకునుగల సంబంధములగురించి బోర్డువారి కక్షిం
చుట అసంబద్ధమని సాక్షి ఖండించెను. ఇంకను సామన్యము నొస
గుటనుగురించి విచారించుకొని, సామన్య మొసగునదియు లేనిదియు
19 లేదీన దెలిపెదనని సాక్షి అధ్యక్షుడుకు ప్రత్యుత్తరమున గను.
అంతట బోర్డువారు కార్యమును ముగించిరి. సోమవారమున, బొం
బయి ఉత్పత్తి-ఇనుకవర్తకులసంఘమువారు విచారింపబడుదురు.

ఇండియన్ బార్ కమిటీ

నాల్గొండ్ల వాచా, బెర్హూంజ ముల్లాగారు, ఇండియన్
బార్ కమిటీ యందు తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసగు
టచే, అలహాబాదు నందలి ప్రభుత్వవాదాబాద్షియగు రా. బ.
బాబు లలిత్ మోహన్ బెర్హూంజ రాజీనామాను నిమిషించుడిరి.

ఇండియన్ బార్ కమిటీ నిర్మాణము

తలకత్తా వర్జీల్ అసమ్మతి

తలకత్తా, నవం 18: - ఇండియన్ అసోసియేషనువారు,
ఇండియన్ బార్ కమిటీయొక్క నిర్మాణమునకు అసమ్మతిని దెలు
పుచు, తలకత్తా హోమిగార్డు కక్షిల్ సంఘమున కందు ప్రాతినిధ్య
ముండవలె నని గోరుచు రాజప్రతినిధికి తిరిగివార్త నొసగిరి.

విలియం చర్చి మరణించుట

తలకత్తా, 18 నవంబరు: - ఇదివరకు రైల్వేబోర్డు వారి
మొనిగు ఇంజనీరుగ నుండి, రాత్రినీబొగ్గు. నవ్వును నడవచ్చునను
లంచుము పుచ్చుకొని రైల్వేలనుమోసమునర్చునని నేర మారో
పించబడిన ఆర్. డబ్ల్యు. చర్చిగారు తలకత్తా నగ్నింగు హోమి
నందు ఈదినమున మరణించెను. ఈతనిపై కేసుదీన కేసులో
లేపబడినమున, తిరుపతి జైలువలసినయిచ్చుది.

విదేశ వార్తలు

నవ్వవరిహార విచారణసంఘము

నేర్పరుచుటకు వరాను లంగీకరింపకుండుట

సార్వభౌమును విచారపడుట

లండన్, నవంబరు 18: - నవ్వవరిహారసమస్యను విచా
రించుటకు ప్రత్యేక ఆర్థిక కేంద్రము నియమించుటకు వరాను లం
గీకరించకపోవుట చాల విచారకరముగా నార్జి సార్వభౌమును
తెలియజేసెను. ప్రస్తుత విశాపా ఆర్థికపరిస్థితులను బాధి చాల
తలచావమును బాపిరి. ఇర్లన్లో బయలుదేరిన ఉద్వేగకరమగు
పరిస్థితులగుర్చి ప్రభుత్వమునా రతికథతో ఆలోచించు చు
న్నారని. లాసేనునంది పూర్తియగుటకు సామీప్య ప్రాచ్యతే
యూగా కాంతి కలుగునని. సారాయని దొంగతనముగ దిగుమతి
జేయుచున్న విశేషమునుగుర్చి యున్న టేజ్ స్టేషన్లు ప్రభుత్వము
వారిలో పరిష్కారము ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవని.

జపానుదస్థినికీ తమసంతాపమును బాపిరి. ఈవిషయము
ధైర్యముతో భరించుచున్నందులకు ఎంతయు తనదసానుభూతి
కలనని.

దొంగిలించునందులకు భారతప్రతినిధులు ఒండొల
లకు నువ్వువామలతో క్రమరీతిని రురి.

సామ్రాజ్యవర్తకాభివృద్ధి సామ్రాజ్యవర్తకాభివృద్ధియను చాల
ముఖ్యమైన విషయము లని. దీనిమీదనే ప్రజల విశ్వర్యము
అధారపడియున్నది. ఇట్టిసమావేశములచే అసమ్మతియులకు
ను అధినితేత ప్రజలకును మరస్పరసూకార మేర్పడు నని.

వ్యవసాయము

పనిలేని కార్మికులనుగుర్చి చాల సంతాపమును బాపిరి.
బ్రిటిషుమార్కెటులను కాపాడినగాని ప్రస్తుత కష్టములు వాగు
పడవనియు కార్మికులను నిభివృద్ధి గలుగదనియు నాయుత్తరము
వారు నిశ్చయించి రిరి.

లాసేను పరిష్కారమునకు సంబంధించిన కొన్ని విషయ
ములను సాధ్యమైనంతవరకు పార్లమెంటువారికి తెలియజేయు
టకు నని.

లాసేను సంధివరకులను అనుబంధింపబడుట ఒకరిల్లు
ప్రతేకపెట్టుటకు నని. ఈ సంధివరకు తుర్కీ నూతనకర్మా
ప్రారంభమగునని. వర్తక రాజకీయభావిభాగ్యోదయము కలుగు
నని. తుర్కీలో మరల స్నేహమును బావు పున్న ఇతరదేశములు
గూడ భాగ్యోదయమును గాంచగలవని.

సామ్రాజ్య వస్తు ప్రదర్శనము

భారతీయుల బహిష్కరణము

కామన్వెస్థలో చర్చ

లండన్, నవంబరు 18: - బ్రిటిషుసామ్రాజ్య వస్తుప్రద
ర్శనములో పాల్గొన దలచుకొన్న చాలలక భారతదేశమునకు
కొంతసేపు మియబడిన. ఈ స్థలములను దినియొగింయకొను విష
యము ఆయా రాష్ట్రము ప్రభుత్వమువారి అధికారములో ను
న్నది. భారతసంస్థాపాధీశ్వరుల చేతులోనున్నది. లాపాయికా
రిగ ఎండరు ప్రదర్శనమునకు స్థలము కావలె ననిరో తెలియదనిరి
కర్తక ప్రభువు పెట్టుటగారికిబయిది.

పీఠాకథవుగారికి తెలిసినంతవరకు సామ్రాజ్యవస్తుప్రద
ర్శన బహిష్కరణమునుగుర్చి భారతీయుల ప్రయత్నములు అంత
గా విజయముగాంచలేదని తెలియచున్నది.

సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శనమునుగుర్చి ముం జేమియు భయ
పడ నవసరములేదని డెకామెరుప్రభువు తెలియజేసిరి.

సామ్రాజ్యమునండి ప్రతినిధులందరకు వచ్చెదరని నర్
జేమున్ బి. కె. నకా గారు తెలియజేసిరి.

ఆర్థికపరిస్థితులు బాగున్నవనియు 'చాలమంది ప్రదర్శక
మునకు వచ్చెదరనియు చార్లస్ మెక్ యోడుగారు తెలియజేసిరి.
ప్రదర్శనమునకు అభయము 80000000 మంది మొన వచ్చెదరని.
దీనివలన ప్రదర్శనమునకు చాలదబ్బుగూడ వచ్చునని.

స్త్రీలు సేనాని

18-6 లేదీన దక్షిణాఫ్రికాకు బయలుదేరినవి.

అంకం ఇత్యధిసంకల్పరూపం ప్రతునని నిశ్చయంయోగోదయః

ఎన్ని కలందుకై స్తవమతగురువుల
ఆతంకము

అధ్యక్షులకు పంచనమాలర్పించినట్లు పుధుగాగి నెను.

(అధ్యక్షులు)

ಗಂಜಾಂಜಲಾ

4 గిరిసోల కాయవ

ర గోదావరీ తీరకార్యురు

గ. గాంజు తంపర వరదమ్మలు (జా. జె. పు.)

7. మొనాదారిజర్కాయరు (పాశ్చాత్య)

8. రుక్మిణి కవిజరాలయం

దానూ (గట్టు) కట్టవలసిన స్థలమును ప్రత్యేక ఉద్యోగి

9. ముగ్ధా విజక్తాయురవతు సపయికాలవతు

10. గుర్రావణసైన్యము పురమును

విశ్వాఖిల్యంజితా

11. నా గానశిరిషకార్యము

12. తునిరి శర్మ

గోదావరిశిలా

14 పోలగరంలంక ఎక్స్‌ప్రెస్:-చీపు ఇంజనీరుగారిచే

పాదేశు పునఃతేమయినదని, జెప్పవలెనన్న, యోగం.

కష్టజిలా

ॐ नमः शिवाय

కృష్ణ, గుంటూరుజిల్లాలు

16 4-27-68

ఇండియా ప్రభుత్వమునకు 1922 లో దాఖలు చేయబడిన
 జర్నల్ అంచనా ప్రకారము రూ 49,92,453 నికర ఆదాయము
 వస్తున్నట్లు నూనింపబడినది. అనగా పెట్టుబడిపై 100 కి 5 9
 లాభము పూర్తియైన 5, యేడ్లకోతైన యీ ప్రాజెక్టుపూర్తిగా
 అవిభజిగాయినది. ప్రత్యేక ఉద్యోగిగారు నూనించిన 6 ఆరు

గుర్రూరు జిల్లా

17. పాతూరు సుంకింగు ఎత్తయినది

ప్రాతూర్గుడ నదిపట్టన పంపింతు యంత్రమును నిర్మించి గుంటూరు లెనాచి తాలూకాలోని 10,000 యెకరముల భూమిని సాగుచేయుటకు యీ ప్రాజెక్టు చలపెట్టబడెను. ఇందుకు 1921 లో చేసిన అచటా ప్రకారము రూ 13 లక్షలు కష్టముకును, మొదట యందు 3,000 యెకరములకు చెదవ కంటకు పీలకునట్లు చేయుటకు గూడ భావించిరి. కాని, ప్రభుత్వము ఎల్లప్పుడు ఒకలాగు లేనందున తెజవాడ అసెంబ్లీకి ద్వియైక్త మట్టుచేసినను ప్రాతూర్గుడకు తగినంతనిరు రాకుండుట చేతను ప్రభుత్వమునకు రోకపంక భావ్యముగా దోచెను. 4

భరణు తెలియునవనం యా పాజువు నిజపు చేతులదేనని. నీటివనతి
యేమాత్ర ముండునో దెలిసికొనుటకై నూతనమైంకింగు ఇంజను
గారు ప్రతిసంవత్సరపు ఖర్చు కలరకం తగ్గికిడేయబడ్డారు.

21 కృష్ణ శ్రవణ చక్రము

ఈ చెరువులో 198 మిలియనుకు అనుగులనీరే నిలవ
య్యవచ్చును. ఇప్పుడు బావుండిన యింక అధికముగా నుండును.
గర్భ మెంటు ఇవాను మెరుగ్గానులవై నీటివర్ష మగుటకు
యే 1 కి రూ 4-14-0 వసూలు చేయుటకు రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ సర్వేయింగ్
తలచిరి. ఇది గాబులినై ప్రాజెక్టుపై ఆధారపడియుండుచే
తానితోపాటు విచారించుటకు.

22 వేడు రిటర్నింగ్ యూరు

ఉప్పిలేశ్వరై న రిజర్వ్ వన గట్టి అనుమతి 63 మెల్ల న
దువుగల కాటవ క్రవ్వి 25,000 ఎకరముల మొదటివంటి, 12500
ఎకరముల రెండవ వంటి, 9,000 యెకరముల
మొదటివంటి వండియటవ గా బడిన యోర్నాటు. ఈవ
ళ్ళు ప్రాత్యై పరిశోధన ఫలితము దెలియువరకు యిదిసామప్ర
జేయబడినది. ఇతరకుటె యొక్క నూరభకరము గా గన్నట్లు పెల్లొ
దు, కన్నూలు కడపా ఎత్తైనను ప్రాత్యై పరిశోధన కావలసిన స
త్యైత్తూయగు వీధి ప యొప్పాద్యులకు వలయు స్థలము
గూర్చి విచారించెదరు.

23 వోక్తపతి శివ భాగవతులు

ఈ ప్రాజెక్టులపై 55000 ఎకరముల భూమి సాగుచే
యగును. అరిజన్యాయనందు 1000 మిలియను ఘనఅడుగులనీరు
అనుకట్టుచు సరిపోయినను, యింకొకటై చతురగా చెడవలసి
చువలెను. ఇట్లు 1,500 మిలియను ఘనఅడుగులనీరు పై శిరిజన్యాయన
కట్టాదుకు విలగలదని ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరు గారు సిఫార్సు చేసిరి.
సాగుభవించిన గారు ఎస్టి మేటును పరిశీలించుచున్నారు. ఎగ్జిక్యూ
టివు ఇంజనీరు సారి నూతన కనుగుణ్యముగా సరిజూడబడిన ఆదా
యపు అంచనాను రివెన్యూ బోర్డువారు పరిశీలన చేయుచు ని

24. రెవెన్యూ పాఠశాల విజయవాడ

ఈ పాఠశాలకు వ్యయము 283 లక్షలకు పైగా నుప
రించుచున్నది. ఇందును గాన రెవెన్యూ కట్టిన రెవర్యూయనం
కు 188 మిలియను ఘనములు నీరుండి 1,530 ఎకరములు
వారిపంటలు, 800 ఎకరముల రెవర్యూయనం ఉపయోగప
డును. రెవర్యూయనం ఘనము 10 లక్షలకు పైగా నున్నది
కట్టినది. రూ. 12,500 లక్షలకు పైగా నున్నది. అనగా
కట్టినది 100 కి 4.3 లక్షలకు పైగా నున్నది. పునరుద్ధరణ
పట్టికలను తగిలి జేయుచున్నది.

25. రెవెన్యూ పాఠశాల

కర్నూలు, కడపకాశం అభివృద్ధి రెవర్యూయనం
అవకాశాలను గానది. రూ. 1,15,124 లక్ష, రూ. 2,18,815.
నీటిపట్టు అభివృద్ధి చేయుటకు బట్టి, యును.

ఇదిగోను ప్రారంభించిన 20 యేళ్లలోపున సాగు

రెవర్యూయనం గూడ కట్టినది. కర్నూలు రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టు
గానదును మరల యిది నిలుపుచేయుచున్నది. అంతవరకు వర్షపు
కాలం పరిశీలన జరుగుచున్నది.

82. రాళ్లపాడు రెవర్యూయనం

ఈ రెవర్యూయనం 3,569 మిలియనులకు పైగా. ఏ
కండి 18, 285 ఎకరముల సాగుచేసి ఉపయోగపడును. ఇందు
కు వ్యయము రూ. 17.78 లక్షలకు పైగా నున్నది. 100 కి 2.9 లక్ష
లక్షలకు. పూర్తియైన 19 యేళ్లలోపున సాగుచేసి
వచ్చును. ఇది గండిపాడు, మోకాడు-మంచరము ప్రాజెక్టులకు
ప్రత్యామ్నాయ గానుచున్నది. వాటిలో నూరు అలోచించుచున్నది.

83. మోకాడు-మంచరం చెరువుకు పట్టుకాశం

చెరువులలో అభివృద్ధిగా నీరునిలువాయుచున్నట్లు జేసి,
ప్రస్తుతము సాగుచేసి యునున్న 1200 ఎకరములకాక 4000
ఎకరములు అభివృద్ధి కాల్చుచు యానీటిచే సాగుచేయుటకు
అవకాశం జేయుటకు యాప్రాజెక్టు ఉద్దేశించబడినది. రూ. 7.88
లక్షలకు పైగా నున్నది 100 కి 2.47 లక్షలకు పైగా నున్నది.
విమాడ గండిపాడు, రాళ్లపాడు ప్రాజెక్టులలో నూరు పరిశీలించ
బడును.

84. పెంజలపురం రెవర్యూయనం

ఇందుకు రూ. 84 లక్షల వ్యయముచేయుట అవకాశం జేయ
బడినది. ఎకరములకు రూ. 1,08,795. కట్టినది 100 కి 2.9 లక్షలకు
పైగా నున్నది. ఎకరములకు రూ. 12-8-0 కట్టినదిగా గానది.
ఈ కట్టినది 81 గ్రామములకు 17 గ్రామములకు రెవర్యూయనం
అందినది. నీటిపట్టు ప్రక్క పరిపాలన మునుపకు
యారున్నట్లుయొక్క పరిశోధన నిలుపుటకు నిశ్చయించబడినది.
ప్రత్యేక ఉద్యోగిగాను పరిపాలన ప్రకారము ప్రాజెక్టునకు
వ్యయము రూ. 50.6 లక్షలకు అవకాశం జేయబడినది. అభివృద్ధి
చేయు యొక్క పరిశీలించబడియున్నది.

చెంగల్పూర్ జిల్లా

85. మధురాంతకం చెరువు అభివృద్ధి

మధురాంతకం సాగుచేసి కట్టిన భూములపై ఎకర
ములకు రూ. 4 లక్షలకు పైగా ప్రాజెక్టుకు ప్రాజెక్టుకు పట్టుకాశం
అందినది. రూ. 5 లక్షలకు పైగా ప్రాజెక్టుకు అలోచించుచున్నది.
రూ. 1908 లో అవకాశం జేయబడినది. రూ. 4, 80,000, కట్టినది
100 కి 1.00 లక్షలకు పైగా నున్నది. ఈ ప్రాజెక్టు ఉద్దేశ
మేరకు ప్రాజెక్టులో నూరు విచారించుచున్నది. అప్పుడు చేయ
బడినది. రూ. 10 లక్షలకు పైగా నున్నది. దీనిని కట్టినది నూరు
యత్త కాల్చుచు నున్నది. అలోచన జరుగుచున్నది.

రెవెన్యూ పాఠశాల విజయవాడ

రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు అభివృద్ధి కలిగిం
చుటచే యాలోచించుచున్నది. రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు
అభివృద్ధి చేయుచున్నది. రూ. 12,500 లక్షలకు పైగా నున్నది.
రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు అభివృద్ధి చేయుచున్నది. రూ. 12,500
లక్షలకు పైగా నున్నది. రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు అభివృద్ధి
చేయుచున్నది. రూ. 12,500 లక్షలకు పైగా నున్నది.

దీనిని ప్రారంభించిన రూ. 12,500 లక్షలకు పైగా నున్నది.
ప్రాజెక్టుకు అభివృద్ధి చేయుచున్నది. రూ. 12,500 లక్షలకు పైగా
నున్నది. రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు అభివృద్ధి చేయుచున్నది.
రూ. 12,500 లక్షలకు పైగా నున్నది. రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు
అభివృద్ధి చేయుచున్నది. రూ. 12,500 లక్షలకు పైగా నున్నది.
రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు అభివృద్ధి చేయుచున్నది. రూ. 12,500
లక్షలకు పైగా నున్నది. రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు అభివృద్ధి
చేయుచున్నది. రూ. 12,500 లక్షలకు పైగా నున్నది.

అయితే సంఘముగా రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు అభివృద్ధి
చేయుచున్నది. రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు అభివృద్ధి చేయుచున్నది.
రూ. 12,500 లక్షలకు పైగా నున్నది. రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు
అభివృద్ధి చేయుచున్నది. రూ. 12,500 లక్షలకు పైగా నున్నది.
రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు అభివృద్ధి చేయుచున్నది. రూ. 12,500
లక్షలకు పైగా నున్నది. రెవర్యూయనం ప్రాజెక్టుకు అభివృద్ధి
చేయుచున్నది. రూ. 12,500 లక్షలకు పైగా నున్నది.

నల్లి గంగిరెడ్డి

వెంకటాచారి - సాహెబ్, గోదావరి జిల్లా.

అద్భుతమగు పరిశోధక (Detective) నవలలు

కన్నప్పదొంగ

పగటిచుక్క

రెండవభాగము

చేయు సాహసకృత్యము లత్యద్భుతములు ఒక దానిని మించిన
దుండగము మరయొకటి ఇట్లే కథయంతయు అనేకవిధము
లైన చిత్రవిచిత్రములతో నిండియుండును. వెల 0-12-0

దీని సాహసము వర్ణింప నలవికాదు. ప్రతివిషయమును ముందు
తెలిపియు చేయుచుండును. అన్నియు నద్భుతములే. ఒక దానిని
మించిన సాహసము మరొకటి. అన్నియు నిట్లే—ఈ మూటి
కథయు ఒక దానికొకటి సంబంధించిన (Detective Officer)
సాట్ల దేవునికథ. కథ అత్యద్భుతము చదువరులకే విశదము.
(Plot: most thrilling) !! వెల 0-12-0

మూటికిని కలిపి వ్రాసిన రూపాయలు 2 మాత్రమే.

అగ్నిరాముడు:— 0-10-0. ఇదియును (Detective) నవలయే. ఇ.దలి కథ విశదము. రావ
చంద్రపురం లాల్ కాలలో సుమారు పదిసంవత్సరముల క్రితము అద్భుతపు దొంగ
తనములు విపరీతపు చర్యలు—యెప్పుడు కనివి యెరుగని—చేసిన అగ్నిరాముని కథయే !!

క్రొత్త సాహిత్యములు	చ రిత్రాలు	సాహిత్యకీర్తనలు
అనూహిక 0-12-0	గీత జగన్మోహిని 1-0-0	కాంధేయసాహిత్యము 0-12-0
నంద్యాల భారతము 1-4-0	శ్రీరామవిజయము 0-8-0	నిర్మలసదాను 1-4-0
కిషోర్ 0-10-0	పత్తిసులసి 1-4-0	నిర్మలసదాను 0-2-0
సీతాకారములు 0-12-0	కళాసేనానందకథారా 1-0-0	నిర్మలసదాను 0-2-0
బాబ్బిలి 1-0-0	కృష్ణదీప 1-0-0	అశోకాద్వైతము 0-10-0
సావిత్రి 1-0-0	బుద్ధసాహిత్యము 0-12-0	నిర్మలసదాను 0-2-0
చింతామణి 1-0-0	సాహిత్యకావ్యము 1-0-0	నిర్మలసదాను 0-12-0

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు, గోదావరి బుక్స్ డిప్లో, రాజమండ్రి.

N. H. మావర్తి శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారి గ్రంథములు, వసుదాయకవిగారి గ్రంథములు,
యింక ననేకసాహిత్యములు, నవలలు, పితృకలెంపంతులుగారి నాట్యాలు, నరసింహ వాచకపుస్తకములు మొదలైన
వస్తువులు దొరుకును. శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారి గ్రంథము లన్నియు నొకేసారి కొనుగోని వాలన
వంతు లిగించి ఇయ్యబడును. (కొలదికాలమే).

సాక్షాత్తుల కంటే వేరైనా, శ్రీ శీతారామవైద్యశాల, పుణ్యోపహారము
 బుకెట్టిది, ముదాను. బాంధినుంకి, ఏ.పి. ల
 విశిష్టము, విశాఖ

ఆంధ్ర పత్రిక

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి (1)

భృగువతి

మొదటి పాఠము

మొదటి పాఠము

బహువర్ణములుగ నున్నవల మహర్షి మార్గమునుండి చిమువల స్రవించుచుండెడి, తెల్ల తెగ, పచ్చ తెగ, రక్త తెగ, నీరు గుగ్గళు, శాళిగ్రణము, మూత్రము బొట్టు బొట్టుగా బడుట మాటి మాటికి మూత్రము విసర్జన చేయుట, పొత్తికడుపు వరములు తిగదీయుట, మూత్రము వచ్చినట్లు అనుమానము గలుగుట, యిటువంటి లక్షణములు గల తెగతెగ సామాన్యములను మొదలంటి, వివర్తితమును, మరియు నూతనముగ సంభవించిన తెగతెగములను! 48 గంటలలోపుగ నుణమును బొందించును. మూత్రశాలమును కత్తిరి (అనగా మూత్రపుత్తి) శుభ్రపరచి వరములకు అధిక బలమును కలుగ జేయును. క్రియము బుడ్డి 1-కి రూ. 1-12-0 ప్యాకింగు మరియు పోస్టేజీ వగైరాలు పేరుగా నివ్వవలయును. మా మందుల జాపితాను, కొరవారికి ఉచితముగా పంపబడును

ఆయుర్వేదా శ్రమం, నెం 41 ఆచారప్పన్ విధి, మద్రాసు.

సంతి విలాసము:—పండిట్ మదరాసు.

మా బౌద్ధ ధర్మములు } (1) మోసపు దాన్నిన్ అండు కో, రత్నన బజారు వీధి.
ఈ ప్రక్క తెలుపబడిన } (2) మోసపు ధాధా అండు కంపెనీ, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.
వారివద్దకూడ దొరకును. } (3) స్వాస్థ్య ఫార్మసీ, వెద్దవీధి, తిరువళ్ళిక్కేరి, మద్రాసు.

శ్రేష్ఠమైన సిరాబిల్లలకుబదులు కృత్రిమ సిరాబిల్లలు

మాకలి తగరపు డబ్బాలో బజారు సిరాబిల్లలను వేసి కొందరు కృత్రిమదారులు విక్రయించుచున్నట్లు మాకు తెలిసినది. ఈయన అలవాటును మన్నించుటకై మేము 'యు గురతుగల' విక్రం సిరాబిల్లలను తయారుచేయుచున్నాము. విక్రం సిరాబిల్లలు 'కాంతి', 'ఇంపీరియల్' సిరాబిల్లల కంటెను విక్రీణి శ్రేష్ఠమైనవియు, అమోఘమైనవియు తెలుసుకొనవలెను.

ఆమృతబాహు శత్రుక అభిప్రాయము:—'మిక్కిలి కాంతిగల విక్రం సిరాబిల్లలను సిరాబిల్లలు ఉపయోగించుటకు తగినవి, మిక్కిలి విశిష్టమైనవి. యు. సి. చక్రవర్తి కంపెనీ ఒక సిరాబిల్లయే చాలసిరాబునును.'

ఒకగ్రాము ధర కత్తిరి బి. బి. 0-11-0, విక్రం బి. బి. సింహముమార్కు బి. బి. కోను ఏనుగ బి. బి. జింక మార్కు కోను ఎట్టు, (గోసుధర దు 1-0-0, ఫాను లెన్ కలము సిరాబిల్లలు గోను 1-కి దు 2-4-0.

(2) ఏనుగమార్కు బి. బి. సిరాబిల్లలు 2 బుడ్డు బ్లూ వై లెట్ సిరాబులను, సింహముమార్కు సిరాబిల్లలు 2 బుడ్డు మిక్కిలి కాంతిగల నల్లసిరాబులను.

862 U. C. Chakravarty & Co. Bagbazar, Calcutta.

Delightfully Refreshing.

For Health and Beauty.

“ERASMIC”
SOAPS & PERFUMES.

“ERASMIC” Perfumers, LONDON. PARIS.
To Be Obtained From All Stores & Dealers.

గొప్ప తగ్గుక! జాతకరత్నము

జన్మనక్షత్రమార్గశ్రితీలేదీ వేళ మున్నగు విశేష యెనంత త్వరప్రతిజ్ఞలును శాస్త్రశాస్త్ర రీతినిగో సహా యెన్ని శుభ త్వరముల కైనను జ్యోతిషశాస్త్ర సహాయము అక్కరలేకయే కేవలంబట్టి తాము ప్రాసాదించగలరు. ధనము, సంపాదనము, ఆయురారోగ్యములు మున్నగు ద్వాదశభావములలో మీ మీ జాతకములను మీరే ప్రాసాదించగలరు. ఇది యిందజ్యోతిషశాస్త్రము. దీనికేట రూ 2-0-0, నెలవారీగా గా కొనువారికి 1-0-0 మాత్రమే. (164) గ్రేటు యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, ఖరీంకోట, వికాఖమ్మంజిల్లా

“బైరాగి చిటికీలు”

ఇందు గొప్పమహాత్ములగలన శుభప్రాప్తమైన అనేక పరమహంసక్రియాలు, శుద్ధిక్రియాలు, అద్భుత వైద్యరహస్యములు గలవు. ఈ గ్రంథము జాతకరత్నము ప్రయోగపడుచున్నది. ఇది శ్రవణమును శక్తికృత్యంధతనను దూరముచేసి చదివిన తెలియను. ఎల్లరీతుల బోధకము. ఈ భక్తిశైలి వ్రాయబడినది. తప్పక చదువుడు. ఇందలి పరమహంసక్రియాలు చేసి నుభింపుడు. ఒక ప్రతి పోస్తుభులకాక 0-8-0. 1098

“రెండు ప్రతులు ఒకేసారి కొనిన పోస్తుభులకాక చదివెను.”

ఆంధ్రగ్రంథాలయము, విజయనగరం.

హిందూగృహము 12

బైండు!! ప్రహసనములు 204 పేజీలు

1 బాకరబడి, 2 బ్రాహ్మణచేదప్రమా 8 పెండ్లిమాపులు 4 తాళముచేరి 5 కట్టు బొట్టు 6 ప్రాతలత్ర కొత్తకోడలు 7 గయ్యరిగారి 8 పాఠశాలపాఠువైతనం 9 ముసలి మగడు 10 తమాసావరకులు 11 శ్రీలమిటింకు 12 పీటలమీదపెండ్లి 13 బుడబుక్కలవాడు 14 దొంగసాగ్గారి 15 ధుమ్మకానెడ్యం 16 సారకానెడ్యములపరకాయపవేళ 17 తుక్కకాటులి చెప్పవెచ్చు 18 మానుగుల గద్దలూట 19 ఆంధ్రునవాజన శరిపదారాధనము 20 మందుమారి రాధయ్య 21 నాజుకబిడ్డ 22 నూలులలోజేవాడేవేపు. మంజువాణీవెన్, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

చాకులు - తాళములు

మంకలికత్తులు. అగ్రహారములలో చేయబడినవి. తెలుసుకొని తెలుసే ధర్మశాస్త్రాలగుట ప్రాయము. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్ కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు లెం. 3051 పెద్దాపురం. (గోరాలజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక అప్రెసు: “ఇంద్ర ప్రస్థ” పెద్దాపురం

మదనకామేశ్వర లేవ్యాము

దుర్బలలపాలిటి సందేహి:— మేనాము, నిక్కా, కుష్మ నవ్వు, నిస్సత్తువ, అతిమూర్ఖము, మొదలగు వాటిని నివారించుటకు బలమును, యశస్సును, కాంతిని, వీర్యశక్తిని సంతాన ప్లాప్తిని, కలిగించు వర్తనసాధనము. 2 డబ్బీలు చాలు. డబ్బీ రూ 1-4-0. బి. సి. చార్జి 0-8-0 (8951) కోవాపున్న లేవ్యాము:— ఇది మలబద్ధమును కోవాపున్న కాల విరచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతసౌఖ్యము. 15 రూ డబ్బీ రూ 0-10-0. బి. సి. చార్జి 0-7-0. పి.కె.ఎ. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాఖ్య, తెలివీ, నెల్లూరుజిల్లా.